Mi Banga Vinavatei
E Marko
a nga vataro

E Ioanes a nga rorois ngan mi rosar
(Mataio 3:1-12; Luka 3:1-18; Ioanes 1:19-28)

1 Ine arie man tsuoktsuok vakaek mi Banga
Vinavatei surie e Iesu Karisito e Natuon e Raban.
2 E Isaia mi propet a nga vataro ven ne simi
Pakpak Leong,

"O ta turan kong ka ni vavatei muo sevoi,
ese va ta rorois ngan ke rosar."
3 "Mi inan mi ka a koupkoup pevien simi beir,
'Tsang rorois ngan ken rosar mi Nguts.
Tsang vodusie ken sar baiveisveis.' "

4 Io, e Ioanes a nga beit ine simi beir nge tsana
mi sinusuruiv. Ma a nga vavatei va mi kulou
gi ta mang nga vodon vuris nge por sinusuruiv
terengien va e Raban ta mang vodon rivie kegi
sar sinavei tsokor.
5 Mi kulou kokouk kuvu i Ierusalem ma sibu
enamon kokouk i Iudea gi nga beit seie. Ma gi
nga vakokoit katsep ngan kegi sar sinavei tsokor.
Ma e Ioanes a nga tsana mi sinusuruiv segie simi
da i Ioridan.
6 E Ioanes a nga ko tsekie man tsetstseik gi ta
nga tsana ngan mi vuruvuru kamel ma a nga

1:2 MAL 3:1 **1:3** ISA 40:3

ko verevere ngan mi piripiri vinavinar, ma man
nginonginou, mi tsiko ma mi masiu.
7 Ma ine arie ken vinakokoit vavakatsep, “Mi
ka va ta vemusurie iou, eie a ngeisngeis rio iou.
O kap kalei oit nia korgout nge ruobatie mi suo
si man ba poppop.
8 O tsana mi sinusuruiv senga ngan mi da,
eiekesen, eie ta tsana mi sinusuruiv senga ngan
mi Moromoruo Tamat.”

Ken sinusuruiv ma man konokonon e Iesu (Mataio 3:13—4:11; Luka 3:21,22; 4:1-13)

9 Ian sibu ra, e Iesu a nga kovuni i Nasaret simi
enamon leong i Galili, ma a nga por sinusuruiv
se Ioanes simi da i Ioridan.
10 Duis sien e Iesu ta nga kien beit simi
da, a nga pare mi rangit a nga katsep ma mi
Moromoruo Tamat a nga peuk i popon malan mi
buen.
11 Ma mi ien kuvu simi rangit a nga pevien,
“Evoi e natung, o tovie no. Ma o resmata no
beitsak.”
12 Ian ngas te, mi Moromoruo Tamat a nga
turan e Iesu rakot simi beir.
13 Ma e Iesu a nga mon simi beir bu ra ba
sinangavur voveit ma e Satan a nga konon. A
nga mon meie bu vinavinar tso ma bu angelo gi
nga perngan e Iesu.

E Iesu a nga kukuo bu madar tovtov vourvour (Mataio 4:12-22; Luka 4:14,15; 5:1-11)

14 I murien gi tate nga vurukude e Ioanes simi
vona vinatoreis, e Iesu a nga rakot i Galili ma a
nga vavatei ngan man Banga Vinavatei e Raban.

15 A nga pevien, “A te beit nangba mi keip-
kepide ra e Raban ta nga vile. Mi ra va e Raban
ta vuor a te vatavatat. Nga vodon vuris nge
vodovodon tuktuk simi Banga Vinavatei!”
16 Sien e Iesu ta nga vor ve veisveis i gegen
mi barateis i Galili, a nga pare ba baser kasien
e Simon ma e Andre guor ta nga tomekan
mi ben simi barateis, simi vunan eguor ba ka
vongovongon.
17 Ma e Iesu a nga oeng seguor, “Ngado nemei
nge vemusurie iou. Ma o ta me veseveie ngado
nia vangoda mi kulou.”
18 Ian ngas te, guor nga sorvekenan keguor sar
ben ma guor nga vemusurie e Iesu.
19 Sien tate buer nga veis rakot i pek lili, e Iesu
a nga pare e Iakobo ma e Ioanes, ba natuon e
Sebedi, i popon mi galeu guor ta nga name kegi
sar ben.
20 Ian ngas te, a nga kukuo guor ma guor nga
sorvekenan e Sebedi e tamaguor i aron mi galeu
meie bu petspets nia tsatsang suri lakep. Ma
guor nga vemusurie.

E Iesu a nga kareir rivie mi tsaka moromoruo (Luka 4:31-37)

21 Gi nga rakot i Kapernaum. Ma simi Rangi
Minaes tate nga beit, e Iesu a nga rubukien simi
vona rengeir sibu Iuda ma a nga vakaek nge
vavasengei.
22 Mi kulou gi nga kudier si ken sar vinasengei,
simi vunan a nga vavasengei segie malan mi
ka ta suvu ngeisngeis, ma a kap nga malan bu
vavvasengei sibu vinuor se Moses.

23 Ian ngas te, i aron kegi vona rengeir, mi ka
mi tsaka moromoruo ta nga tsegerie a nga koup
leong,
24 “Misa e lalaro tsana segei, Iesu kovuni i
Nasaret? Vasa, e nemei nia me voguersa gei?
O telekiran va evoi ese. Evoi ken Ka Tamat e
Raban!”
25 E Iesu a nga patsarie, “Bong! Rovotsour
sorvekenan ine mi ka!”
26 Mi tsaka moromoruo a nga tomeke vutu-
rungie nge vedederie ine mi ka ma a nga koup
leong nge rovotsour sorvekenan.
27 Mi kulou gi ta nga mon i aron mi vona
rengeir gi nga kudier tsak nge vevuor i kotubugie
nge pevien, “Mi sana ine? A vavasengei meie
ngan mi ngeisngeis! Ma a terie mi nama
ngeisngeis buer sibu tsaka moromoruo ma gi
rorong sien.”
28 Ma man vinavatei e Iesu a nga puorkan
lalapus te sibu enamon kokouk i Galili.

E Iesu a nga vatoa bu mei palan
(Mataio 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Duis sien e Iesu ma ken sar madar tovtov gi
tate nga sorvekenan ine mi vona rengeir, gi nga
nomeie e Iakobo ma e Ioanes rakot si ken vonuo
e Simon ma e Andre.
30 Ken koko e Simon a nga mutur simi tsur
ngan mi mienarouk mi kuirkuir rarap. Ma gi nga
pengan se Iesu ine mi vevien.
31 Io, e Iesu a nga rakot sien ma a nga por ka
i riman nge kulie nia tsuok vogosongie. Io, mi
kuirkuir rarap a nga sorvekenan ine mi vevien
ma a nga tsang nginonginou niagie.

32 Sien tate nga reivreiv seserigo, bu mei gi nga
kir nemei ngan se Iesu bu tamat mienarouk ma
bu mei bu tsaka moromoruo ta nga tsegerie gie.
33 Bu mei kokouk ian simi taon gi nga beit kouk
simi matavanuo.
34 Ma e Iesu a nga vatoa palan segie gi ta nga
suvuon bu suasuada mienarouk. Ma buer a nga
kareir rivie palan bu tsaka moromoruo, eiekesen
a kap nga sunurie bu tsaka moromoruo va gi ta
nga vakokoit simi vunan gi nga telekiran va Eie
ese.

E Iesu a nga ra no simi korot menemenen (Luka 4:42-44)

35 Simi to vagoso ador, e Iesu a nga pan tamtuir
nge sorvekenan mi vonuo ma a nga rakot simi
korot menemenen nge ra no en.
36 E Simon ma bu palapalan gi nga veis nge ra
nesie.
37 Ma sien gi tate nga ra vorotan, gi nga oeng
sien, “Bu mei kokouk gi nesie no!”
38 E Iesu a nga kuil nama, “Giet ta rakot si
kavo enamon mene vatavatat, terengien va o ta
mang ra vavatei en buer. Arie mi vunan o ta nga
nemei.”
39 Ma a nga veis ververiris i Galili kokouk nge
vavatei i aron bu vona rengeir sibu Iuda ma a
nga kareir rivie bu tsaka moromoruo.

Mi ka a nga suvuon mi mienarouk lepra (Mataio 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Mi ka ta nga suvuon mi mienarouk lepra a
nga nemei se Iesu nge sege pukupukukaek ma a
nga no masitinoiv sien. “Sien va e ta sunuir, e ta
oit nia vara melemelen nge iou.”

41 E Iesu a nga tovie beitsak ma a nga soburo
ngan mi riman. Ma a nga pevien ne, “O sunuir,
e ta melemelen!”
42 Ian ngas te mi mienarouk lepra a nga voto
ine simi ka ma a nga tsorubeit melemelen.
43 Ma e Iesu a nga ture vavasie meie ngan mi
nama ngeisngeis malan ne,
44 “Kian va e ta so pepengan ine mi kepineits si
ka mene. Eiekesen, e ta so rakot nge vasanga no
simi prist, ma e ta ra terie mi tienebeir nia vara
tuktuk nge no i matan bu mei va e te melemelen,
malan e Moses ta nga vokokotie.”
45 Ma ine mi ka a nga veis, eiekesen a nga
vakaek nge vavatei ngan misa e Iesu ta nga tsana
sien. Surie ine, e Iesu a kap ba nga oit nia
rubukien si ka taon i matan mi lobaram. Io, a
te nga ko mon mo sibu korot beir. Eiekesen mi
kulou kovuni sibu enamon kokouk gi ngas nga
ko nemei sien.

2

E Iesu a nga vatoa mi muru
(Mataio 9:1-8; Luka 5:17-26)

1 I murien ba ra mene tate nga rovoriu, sien e
Iesu tate buer nga muerengei rakot i Kapernaum,
mi kulou gi nga rongovan va e Iesu a te buer nga
beit ian en.
2 Mi bineit a nga palan beitsak ma a kap ba ka
kientsep i aron mi vonuo ma i matavanuo buer.
Ma a nga vavatei ngan mi namanien e Raban
segie.
3 Ba ka voveit gituo nga sorokie mi muru nge
nemei ngan se Iesu.

4 Eiekesen gituo kap nga oit nia sor terie ine mi
muru rakot se Iesu, surie mi bineit. Io, gituo nga
tseperie mi mat i pungan mi vonuo duis ivie e
Iesu ta nga tuir en. I murien gituo ta nga tseperie
mi mat, gituo nga vunurie mi tsur mi muru ta
nga mutur i popon.
5 Sien e Iesu ta nga pare kegituo vodovodon
tuktuk, a nga oeng simi muru, "Natung, o te
vodon rivie ke sar sinavei tsokor."

6 Bu vavvasengei sibu vinuor se Moses buer gi
nga mogos ian en. Ma gi nga vukulik nge kia,
7 "Surie misa ine mi ka ta vakokoit malan ine?
A oeng balapoik ngan e Raban! Kap ka mei a
oit nia vodon rivie bu sinavei tsokor, eiekesen e
Raban kesen mo a oit."

8 Ian ngas te, e Iesu a nga telekiran simi Moru-
moruan misa gi nga vodonomie sibu arogie. Ma
a nga oeng segie, "Surie misa nga ta suvuon ine
bu suada vienviendon?
9 Mi sana nama a molous nia vokokotie ine
simi muru? 'Ke sar sinavei tsokor o te vodon
rivie.' o, 'Tsik tamtuir nge poro ke tsur nge
veis.'?
10 Io, o ta vakatsepa senga va e Natuon mi Ka a
suvuon mi duis i popon mi kaber nia vodon rivie
bu sinavei tsokor." E Iesu a nga oeng simi muru,
11 "O oeng sevoi. Tsik tamtuir. Sorokie ke tsur
nge rakot si ke enamon."
12 Ine mi muru a nga tamtuir ian ngas te
nge sorokie ken tsur ma a nga veis rovotsour i
matagie kokouk. Io, gi nga kudier beitsak ma gi
nga puongan e Raban nge pevien, "Gei kap ngas
nga pare ka kepineits malan ine!"

E Iesu a nga kukuo e Levi
(Mataio 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 E Iesu a te buer nga veis rakot i gegen mi
barateis i Galili. Mi bineit leong gi nga nemei
sien, ma a nga vakaek nge vavasengei segie.
14 Sien ta nga vor ve veisveis, a nga pare e Levi
e natuon e Alpeo ta nga mogos simi vona porpor
takis. E Iesu a nga oeng sien, "Vemusurie iou."
Ma e Levi a nga tamtuir nge vemusurie.
15 Sien e Iesu ta nga ngou si ken vonuo e Levi,
palan bu ka porpor takis ma bu ka tsokor gi nga
ngou meie ma ken sar madar tovtov. Io, palan
bu suada mei malagie gi nga vemusurie.
16 Sien bu vavvasengei simi Vinuor ese bu
meinmenigie bu Parisaio gi ta nga pare e Iesu
ta nga ngou meie bu ka tsokor ma bu ka porpor
takis, gi nga vereie ken sar madar tovtov, "Surie
misa eie ta ngou nge un meie bu ka porpor takis
ma mi kulou tsokor?"
17 Sien e Iesu ta nga rongomie ine, a nga oeng
segie, "Kap va egie gi ta tino kalei gi pinat surie
ka porpor oiv, eiekesen egie gi ta morouk. O
kap nga nemei surie gie mi kulou duis i matan e
Raban, eiekesen o nga nemei surie egie mi kulou
tsokor."

Bu Parisaio gi nga vereie e Iesu surie mi vorvor
(Mataio 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Io, ken sar madar tovtov e Ioanes ma bu
Parisaio gi nga ko vorvor. Bu mei gi nga nemei
nge vosuoreie e Iesu, "Surie misa bu madar
tovtov se Ioanes ma sibu Parisaio gi ko vorvor,
eiekesen ke sar madar tovtov gi kap ko vorvor?"

19 E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, a oit va bu
vasier simi nginou ni verei, gi ta vorvor sien mi
ka rei vour ta ngas mon meie gie? A kap, gi ta
kap oit nia vorvor sien va mi ka rei vour a ngas
mon meie gie.
20 Eiekesen mi ra ta beit va ine mi ka rei vour,
gi ta kir tsana segie, ma ian simi ra gi ta nangba
so vorvor.
21 “Kap ka mei a ko dekitie terie ka poko lavlav
vour ta kap ngas suok, si ka lavlav kebeir. Sien
va ta tsana malan, mi poko lavlav vour ta suok
ma ta katsaep sorvekenan ine mi lavlav kebeir
ma ta tsana mi kadeir ta leong.
22 Ma kap ka mei a ko soe teir dangi vain vour
i aron bu utut kebeir gi ta tsana nge piripiri
vinavinar. Sien va ta tsana malan, mi dangi
vain vour ta tsana bu utut kebeir va gi ta puor
kapot, ma mi dangi vain meie bu utut kebeir egie
kokouk gie ta tsak. Eiekesen eie ta soe teir dangi
vain vour i aron bu utut vour gi ta tsana ngan
mi piripiri vinavinar.”

Man Nguts mi Rangi Minaes
(Mataio 12:1-8; Luka 6:1-5)

23 Simi Rangi Minaes, e Iesu meie ken sar
madar tovtov gi nga veis ka i aron bu tau wit. Ma
ken sar madar tovtov gi nga do tsana bu kievkiev
wit.
24 Ma bu Parisaio gi nga oeng se Iesu, “Pare,
surie misa gi ta tsana mi sinavei ian ta kap
vemusurie man vinuor mi Rangi Minaes?”
25 E Iesu a nga kuil nama, “Vasa, nga kap ngas
nga ase misa e Davit a nga tsana sien eie ma bu
palapalan gi ta nga vitor nge suvu pinat?

26 Sibu ra e Abiata ta nga kovan bu prist, e
Davit a nga rubukien si ken vonuo e Raban ma
a nga nganie mi tsoik tamat ian mi Vinuor a kap
sunuir va ka mei mene gi ta nganie eiekesen bu
prist mo. E Davit a nga tabarie ngan buer bu
palapalan."
27 Samo, e Iesu a nga oeng segie, "Mi Rangi
Minaes e Raban a nga tsana nian ken kalekalei
mi ka, kap va mi ka nian mi Rangi Minaes.
28 Io, e Natuon mi Ka, eie buer man Nguts mi
Rangi Minaes."

3

E Iesu a nga vatoa mi tamat mienarouk simi Rangi Minaes

(Mataio 12:9-14; Luka 6:6-11)

1 Simi ra mene te buer, e Iesu a nga rubukien
simi vona rengeir sibu Iuda ma mi ka riem maet
a nga mon ian en.
2 Bu Parisaio gi nga moun ngan nia telekiran
va ta nga vatoa ine mi ka riem maet simi Rangi
Minaes, terengien va gi ta mang nga vepitsie.
3 E Iesu a nga oeng simi ka riem maet, "Tamtuir
nge me tuir i matan mi lobaram."
4 Samo e Iesu a nga vereie gie, "Mi sana a duis
i matan mi vinuor nia tsana simi Rangi Minaes?
Nia tsana mi kienelei o, nia tsana mi tsienakor?
Nia vatoa mi tino o, nia kenvamate?" Eiekesen
gi nga bong mo.
5 E Iesu a nga dedeng petseir veie gie, ma a
nga aor putu beitsak surie kegi aor papan, ma
a nga oeng ian simi ka, "Kadosan mi rima." A

nga kadosan mi riman ma a te buer nga kalei
ruruvei.
6 Samo bu Parisaio gi nga rovotsour ma gi nga
vakaek nge roev meie mi gargar se Erot nian e
Iesu va vasa gi ta nga kenvamate venengan.

Mi bineit gi nga vemusurie e Iesu

7 E Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga veis
peuk i gege da ma ine mi bineit leong kovuni i
Galili gi nga vemusurie gie.
8 Sien gi ta nga rongovan bu kepineits kokouk
e Iesu ta nga tsana, bu mei palan gi nga nemei
sien kovuni i Iudea, a, i Ierusalem, a, i Idumea
ma sibu enamon ka nikot i Ioridan ma veriris i
Turos ma i Sidon.
9 Surie ine mi bineit, e Iesu a nga oeng si ken
sar madar tovtov va gi ta nga rorois ngan ka
galeu, simi vunan a nga lalaro tuir kitipan mi
bineit va gi ta masi nga vususungie.
10 Simi vunan e Iesu a te nga vatoa palan bu
tamat mienarouk, bu tamat mienarouk gi nga
sikei rakot seie nia tobelie.
11 Sibu keipkepide ra kokouk bu tsaka moro-
moruo gi ta nga pare e Iesu, gi nga ko kor mutur
i matan ma gi nga koupkoup, “Evoi e Natuon e
Raban!”
12 Eiekesen e Iesu a nga vengeng vangvangasie
gie va gi ta kap nga pepengan va eie ese.

E Iesu a nga totoka bu aposol
(Mataio 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 E Iesu a nga veis kien simi pout ma a nga
kuk nemei ngan egie ese ta nga lalaro gie, ma gi
nga nemei sien.

14 Samo a nga totok telekiran mi sinangavur
kes ma luo bu ka. Ma a nga vuotongie gie va bu
aposol. A nga oeng segie, “O vile nga va nga ta
mon meie iou. O ta ba tura nga nia ra vavatei.
15 Ma buer nga ta suvuon mi ngeisngeis nia
kareir rivie bu tsaka moromoruo.”
16 Ine arie mi sinangavur kes ma luo bu ka ta
nga totok telekiran; e Simon (ese e Iesu ta nga
tutuo ngan mi as Petro),
17 e Iakobo ma e Ioanes ba natuon e Sebedi
(seguor ine a nga tutuo nge guor mi as Boaneges,
man vuevue ine mi as va eguor ba natuon mi
tengteng),
18 e Andre, e Pilipo, e Bartolomeu, e Mataio, e
Tomas, e Iakobo e natuon e Alpeo, e Tadaios, e
Simon mi Silot,
19 ma e Iudas Iskariot ese ta nga murien veie e
Iesu.

Bu mei gi nga pevien va e Belsebul a nga tsegerie e Iesu

(Mataio 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

20 Samo e Iesu a nga rubukien simi vonuo ma
mi bineit gi te buer nga oir kouk. Surie ine, eie
ma ken sar madar tovtov gi kap ba nga oit nia
ngou.
21 Sien e kinan ma bu kasien ma bu vevinen gi
ta nga rongovan ine, gi nga nemei nia vangenge,
simi vunan bu mei gi nga pevien, “Eie a te be.”
22 Ma bu vavvasengei sibu vinuor se Moses ese
mune gi ta nga kovuni i Ierusalem gi nga pevien
ne, “E Belsebul a tsegerie! A kareir vorotsoruo
bu tsaka moromoruo ngan mi ngesengesien mi
kovan bu tsaka moromoruo.”

23 Io, e Iesu a nga kukuo gie ma a nga vakokoit
segie ngan bu nama puppuo, “Vasa e Satan ta oit
nia kareir rivie venengan e Satan?
24 Sien va ka mangmagoso nguts ta potakie eie
kesen, ine mi mangmagoso nguts ta kap oit nia
tuir.
25 Sien va ka tietie ta potakie eie kesen, ine mi
tietie ta kap oit nia tuir.
26 Ma sien va e Satan ta veveken meie eie kesen
ma ta potakie eie kesen, a kap oit va ta tuir, man
votovoto a te beit.
27 A tuktuk, kap ka mei a oit nia rubukien si
ken vonuo ka ka per nge sor vingan ken sar
kepineits. Eie ta ngas muna visie ine mi ka
per. Samo, ta ba oit nia pure bu kepineits si ken
vonuo.
28 O oeng tuktuk senga. Bu sinavei tsokor ma
bu oengoeng balapoik simi kulou, e Raban ta
vodon rivie,
29 eiekesen eie ese ta oeng balapoik ngan mi
Moromoruo Tamat, e Raban ta kap oit nia vodon
rivie. Eie a tsana mi sinavei tsokor kap man ka
votovoto.”
30 E Iesu a nga vakokoit ven ne simi vunan gi
nga pevien, “Eie a suvuon mi tsaka moromoruo.”

E kinan ma bu kasien e Iesu
(Mataio 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 Samo e kinan ma bu kasien e Iesu gi nga
beit. Gi nga tuir i marar, ma gi nga turan mi mei
mene va ta nga ra kukuo.
32 Mi bineit gi nga mogos viriviririsie e Iesu
ma gi nga oeng sien, “E kina ma bu kasi gi mon
i marar ma gi nesie no.”

33 A nga virei, “Ese e kinoung ma bu kasiung?”
34 Samo, a nga dengarie gie ese gi ta nga
mogos viririsie ma a nga pevien, “Ine arie egie e
kinoung ma bu kasiung!
35 Eie ese ta vemusurie ken lalaron e Raban,
arie eie e kasiung ma e vevineung ma e ki-
noung.”

4

Man nama puppuo mi ka tsuotstsuor
(Mataio 13:1-9; Luka 8:4-8)

1 Io, e Iesu a te buer nga vavasengei i gegen
mi barateis i Galili. Mi bineit ian gi ta nga beit
viririsie a nga palan beitsak. Io, e Iesu a nga ka
simi galeu nge mogos i popon. Mi galeu a nga
mogos i rou ma mi bineit gi nga tuir i koen.
2 A nga vavasengei segie ngan bu kepineits
palan ngan bu nama puppuo. Ma si ken vinasen-
gei a nga pevien ne,
3 “Nga rorong! Mi ka tsuotstsuor a nga ra rivie
ken sar pi ei.
4 Sien ta nga rivie bu pi ei, bu pi ei mene gi nga
kor simi baiveisveis. Ma bu ma gi nga nemei nge
nganie gie.
5 Bu pi ei mene gi nga kor i popon mi
popopeliets ivie mi pier a kap nga leong en. Ine
bu pi ei gi nga tsutsuleik lalapus, simi vunan mi
pier a nga lili mo.
6 Eiekesen sien mi matanias ta nga par, bu ei
tsuotstsuor gi nga bileits nge bukuk, simi vunan
a kap kavo uvigie.

7 Bu pei mene gi nga kor i kinorotuon bu suo
tsotso. Ine bu suo tsotso gi nga to leong ma gi
nga pipitsie bu ei tsuotstsuor. Io, gi kap ba nga
oit nia vua nge vuovuo.
8 Bu pei mene gi nga kor simi banga pier. Gi
nga tsutsuleik rovotsour nge to leong ma gi nga
vua nge vuovuo. Bu mene keskes gi nga vua nge
vuovuo a oit ba sinangavur tour, bu mene a oit
bu sinangavur mi napaririem potsu kes, ma bu
mene a oit mi sinangavur kes koboit (100) rio
misa gi ta nga tsuorkie."

9 Samo e Iesu a nga pevien, "Eie ese ta suvu
taterieng nia rorong, ta ngas rorong."

10 Sien e Iesu ta nga mon kesen, mi sinangavur
kes ma luo bu madar tovtov ma bu mei mene
gi nga nemei sien ma gi nga vosuoreie ngan mi
vunan ine ken nama puppuo.
11 E Iesu a nga oeng segie ven ne, "E Raban
a te nga terie senga mi sinavei nia telekiran bu
kepineits mumuningei surie ken mangmagoso
Nguts e Raban. Eiekesen bu kepineits kokouk
o vokokotie sibu nama puppuo segie ian kap va
kong kulou.
12 Terengien,

" 'Gi ta dedeng nge dedeng, eiekesen gi ta kap
dedeng kilal
ma gi ta rorong nge rorong, eiekesen gi ta
kap rong telekiran.

Sien va a kap malan ian, va gi mang vurisan bu
arogie,

ma e Raban a mang vodon rivie kegi sar
sinavei tsokor!' "

13 Samo e Iesu a nga oeng segie, "Vasa, nga kap
katsep ine simi nama puppuo? Sien va nga ta kap
katsep, vasa nga ta oit nia katsep ven si ka nama
puppuo mene?
14 Mi ka tsuotstsuor a tsuorkie ken nama e
Raban.
15 Bu pei gi ta kor simi baiveisveis arie egie ese
gi ta rongomie mi nama ma i murien ine, e Satan
a nemei ma a me tsang rivie ine mi nama gi ta
nga tsuorkie i arogie.
16 Bu pei gi ta nga kor i popon mi popopeliets
arie egie ese gi ta rongomie mi nama ma ian ngas
te, gi poro ngan mi nires.
17 Eiekesen, gi to lili mo, a, gi maet simi vunan
a kap ka uvigie. Sien va ka tsienakor o, kavo
vinekikin va ta beit surie ine mi nama, gi ta kor
lalapus mo.
18 Bu pei gi ta kor i kotubuon bu suo tsotso arie
egie ese gi tate nga rongomie mi nama.
19 Eiekesen, man sar aor tsak ine mi tino,
ma bu lalaron nia suvuram, ma bu lalaron nia
suvuon bu suasuada kepineits, gi rubukien, ma
gi pipitsie ine mi nama nge tsana va ta kap vua.
20 Bu pei gi ta kor i popon mi banga pier
arie egie ese gi ta rongomie ine mi nama nge
suvuon si kegi tino. Ma gi vua nge vuovuo.
Bu mene keskes gi nga vua nge vuovuo a nga
oit ba sinangavur tour, bu mene a nga oit bu
sinangavur mi napaririem potsu kes, ma bu

4:12 ISA 6:9,10

mene a nga oit mi sinangavur kes koboit (100) rio misa gi ta nga tsuorkie."

Mi berber i popon man mogomogos (Luka 8:16-18)

21 E Iesu a nga oeng segie, "Vasa, nga ko poro mi bember nge terie i pakien mi utut o, mi tsur? A kap, nga ko terie i popon man mogomogos.
22 Mi sana kepineits ta mumuningei ta tsorubeit simi taparang ma mi sana kepineits ta kokoiv ta tsorubeit vasvas.
23 Sien va ka mene a suvu taterieng nia rorong, ta rorong."
24 A nga pevien buer, "Vodon surie misa nga ta rongomie. E Raban ta pua nga ngan mi puppuo nga ta puangan bu mei mene, eiekesen ta terie te buer ta leong i popon vunie nga.
25 Segie ese gi ta tor surie kong sar vinasengei, e Raban ta buer veleongtie kegi sar sinavei. Ma segie ese gi ta kap suvu sinavei, misasien va kegi puk sinavei ta lili mo, e Raban ta por tsana segie."

Man nama puppuo mi pi ei ta to

26 E Iesu a te buer nga pevien, "Ken sinavei e Raban nia vuor, a malan ne. Mi ka a nga riv pi ei i popon mi pier.
27 Ma a nga muang sibu rokati nge pan sibu rosisiat ma mi pi ei a nga papak nge to leong veisveis. Eiekesen ine mi ka a kap telekiran vasa a nga to ven.
28 Mi pier kesen a tsana ine mi pei va ta to leong nge vua ven ne, 'vourvour mi aien, samo mi kievkiev, ma samo bu vuovuo die i aron'.

29 Sien va mi kievkiev va tate komois, ta lem
tsana ngan mi sele, simi vunan mi ra nia kakarie
mi tau a te beit."

Man nama puppuo mi pi mastat
(Mataio 13:31,32,34; Luka 13:18,19)

30 E Iesu a te buer nga pevien, "Mi sana
kepineits giet ta oit nia pua ngan mi sinavien
e Raban nia vuor va a malan, o, mi sana nama
puppuo giet ta oit nia vokokotie nia pua ngan?
31 Mi sinavien e Raban nia vuor a malan mi pi
mastat. Ine mi pi mastat a lili beitsak sibu pi ei
kokouk gi ta tsuorkie simi pier.
32 Eiekesen, sien va gi ta tsuorkie, ta to ma
ta leong rio bu tsientsuor kokouk i tau. Ma
buer bu ma gi ta oit nia tsana magi sar tou simi
minoruvien bu rakarakan leong."
33 Ngan bu nama puppuo palan malan ine,
e Iesu a nga vasangan segie ngan bu kepineits
palan gi ta nga oit nia katsep sien.
34 E Iesu a nga ko vavasengei segie ngan mo
bu nama puppuo. Eiekesen, sien va ta nga mon
kesen meie ken sar madar tovtov a nangba nga
ko palsie man vuevue bu nama puppuo.

E Iesu a nga vara tiko ngan mi mour leong
(Mataio 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Sien tate nga reivreiv seserigo ian simi ra, a
nga oeng si ken sar madar tovtov, "Giet ta rakot
simi bienangaev ka nikot."
36 Io, gi nga sorvekenan mi bineit ma gi nga
tsuk ngan mi galeu e Iesu tate nga ka sien. Bu
galeu mene buer gi nga soer kokouk meie.

37 Samo mi lon a te nga tamtuir, ma bu naov gi
nga vakaek nge kopo vovoi simi galeu, ma a te
nga vatvatta luluis.
38 E Iesu a nga kuraeng ngan mi kurakuraeng
ma a nga muang i taven mi galeu. Bu madar
tovtov gi nga vapada nge oeng sien, "Vavvasen-
gei, a kap putu si ke vienviendon sien va giet ta
luluis?"
39 Io, a nga tsik tamtuir nge oeng ngeisngeis
simi mour ma bu peiv, "Bong nge tiko!" Io, mi
mour a nga kor girir ma a nga tiko rovoriu.
40 A nga oeng si ken sar madar tovtov, "Surie
misa nga ta motou? Vasa, nga kap ngas suvu
vodovodon tuktuk?"
41 Gi nga motou beitsak ma gi nga vevirei nge
gie keskes, "Ese ine? Misasien buer mi mour ma
bu peiv gi rorong sien!"

5

E Iesu a nga vatoa mi ka mi tsaka moromoruo ta nga tsegerie

(Mataio 8:28-34; Luka 8:26-39)

1 Gi nga soer kitipie mi barateis i Galili rakot
simi korot leong i Gerasa.
2 Sien e Iesu tate nga tsour simi galeu, a nga
suoeie mi ka ta nga rovotsour kovuni sibu rie
puppuon. Ine mi ka mi tsaka moromoruo a nga
tsegerie.
3 Ma a nga ko mon i kotubuon bu monmon ma
kap ka mene a ba nga oit nia rakopie nge visie,
misasien bu tsen.
4 Palan bu ra gi nga ko visie ba riman ma ba
kamen, eiekesen a nga ko motukie bu tsen ma

bu baivinis aen siba kamen. Kap ka mene a nga
ngeisngeis oit nia tseiptseiprio.
5 Sibu rokati ma rosisiat, i kotubuon bu mon-
mon ma i popon bu kuitskuits ine mi ka a nga
ko koup kuar nge tava eie kesen ngan bu poko
vunavout.
6 Sien ta nga pare e Iesu i pek lili ngas te, a nga
soer rakot sien ma a nga sege pukupukukaek i
matan.
7 Ma ine mi ka a nga koup leong, “Iesu, Natuon
e Raban ese ta tsiroup! Ke sana baitutuir meie
iou? O nongie no simi asan e Raban va e ta kap
votorosie iou!”
8 A nga koup ven ne, simi vunan e Iesu a
te nga oeng sien, “Moromoruo tsak! Rovotsour
sorvekenan ine mi ka.”
9 Samo e Iesu a nga vosuoreie, “Ese mi asa?”
A nga kuil nama, “Mi asoung e Gargarleong,
simi vunan gei palan.”
10 Ma a nga vor ve nono masitinoiv se Iesu va
ta kap nga matokera gie ian simi korot.
11 Mi varin bor leong gi nga vivieir simi
kuitskuits vatavatat.
12 Bu tsaka moromoruo gi nga no masitinoiv se
Iesu, “Tura gei rakot i kotubugie bu bor va gei ta
mang rubukien segie.”
13 E Iesu a nga tor, ma bu tsaka moromoruo
gi nga rovotsour ma gi nga rubukien sibu bor.
Mi varin bor, mi aesaes sien a nga vatvatta ba
sinangavur luo soloba (2,000), gi nga soer peuk
simi malamala tsetseir nge tsibour i rou, ma gi
nga kong maet.
14 Bu ka gi ta nga naneie bu bor, gi nga vi nge
ra vavatei ngan ine mi kepineits i aron bu taon

ma bu enamon i uot i Gerasa. Ma mi kulou gi
nga rakot nge ra pare mi sana kepineits ta nga
tsorubeit.
15 Sien gi ta nga me beit se Iesu, gi nga pare ine
mi ka bu tsaka moromoruo gi ta be nga tsegerie
ta nga mogos, ma a te nga lavlav nge suvu banga
vienviendon. Ma egie kokouk gi nga motou.
16 Egie ese gi ta nga me pare ine mi kepineits,
gi nga potsukie simi kulou mi sana kepineits ta
nga tsorubeit ine simi ka bu tsaka moromoruo gi
ta be nga tsegerie ma buer misa ta nga tsorubeit
sibu bor.
17 Surie ine, mi kulou gi nga vakaek nge nongie
e Iesu nia sorvekenan kegi enamon.

18 Sien e Iesu tate nga visi ka simi galeu, ine mi
ka bu tsaka moromoruo gi ta be nga tsegerie, a
nga nongie e Iesu va ta nga nomeie.
19 E Iesu a kap nga tor ngan, eiekesen a
nga oeng sien, “Muerengei rakot sibu patsa nge
vateie gie ngan mi sana kepineits mi Nguts tate
nga tsana sevoi ma vasa a nga toiv venenga no.”
20 Io, ine mi ka a nga veis rakot i Dekapolis ma
a nga vakaek nge vavatei ngan bu sana kepineits
e Iesu ta nga tsana sien. Ma mi kulou kokouk gi
nga kudier tsak.

Mi tetsikevien mesei ma mi vevien morouk (Mataio 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 E Iesu a te buer nga tsourarak nge galeu
rakot simi bienengeiv ka nikot simi barateis.
Sien tate nga so mon i koen, mi bineit leong gi
nga beit viririsie.

22 Samo e Iairo mi muomuo simi vona rengeir
sibu Iuda a nga beit en ian. Sien ta nga pare e
Iesu, a nga sege pukupukukaek i matan.
23 Ma a nga no masitinoiv ngeisngeis sien, “E
natung vevien lili a te vatvatta mesei. O nongie
no va e ta nemei nge me soburo, terengien va ta
mang ketseketseng si man mienarouk ma ta to.”
24 Io, e Iesu a nga nomeie.

Mi bineit leong gi nga vemusurie ma gi nga
bubutit viririsie.
25 Ma mi vevien a nga mon ian en buer ese ta
nga suvuon mi mienarouk nia kavakava mi dar
sibu avareit mi sinangavur kes ma luo.
26 A nga ko rongmetsikien mi vinavasor leong.
Palan bu porpor oiv gi te nga pilang nia vatoa si
man mienarouk. Io, a te nga vaton ken sar lakep,
eiekesen man mienarouk a kap nga voto mo ma
a si nga vor ve tsotsorubeit leong.
27 Sien ta nga rongovan e Iesu, a nga veis nemei
ka i murien e Iesu i kotubuon mi bineit. Ma a nga
tobelie ken lavlav e Iesu.
28 Simi vunan, a nga vodon ven ne, “Sien va o
ta tobelie ken lavlav, ta voto mong mienarouk.”
29 Ian ngas te, a kap nga kava te mi dar ma a
nga rongmetsikien simi kurikurien va a te nga
ketseketseng si man mienarouk.
30 Ian ngas te, e Iesu a nga telekiran va mi
ngeisngeis a nga tsour sorvekenan. E Iesu a nga
tuir vuris ma a nga virei, “Ese a tobelie kong
lavlav?”
31 Ken sar madar tovtov gi nga kuil nama sien,
“E pare mi bineit ine gi ta viririsie no. Surie misa
e ta virei va ese a tobelie no?”

32 Eiekesen e Iesu a ngas nga vor ve dendeng
veriris nia pare ian mi vevien ese ta nga tobelie.
33 Samo ine mi vevien ta nga tobelie a nga
telekiran mi sana kepineits ta nga tsorubeit sien.
A nga nemei nge me sege pukupukukaek i kamen
ma a nga dedeir ngan mi mientou nge pengan se
Iesu mi tuktuk.
34 E Iesu a nga oeng sien, “Natung, ke
vodovodon tuktuk a te vatoa no si ma mien-
arouk. Veis ngan mi molu. E te ketseketseng si
ke sar vinavasor.”
35 Sien e Iesu ta ngas nga vor ve vakvakokoit,
bu mei gi nga kovuni si ken vonuo e Iairo, mi
muomuo simi vona rengeir sibu Iuda. Ma gi nga
pevien, “E natu vevien a te maet. Kian va e tate
buer vobusie mi vavvasengei.”
36 E Iesu a nga vodon sasavoir ngan misa gi ta
nga pengan ma a nga oeng se Iairo, “Kian va e
ta aor tsak, vodovodon tuktuk mo.”
37 E Iesu a kap nga tor ngan ka mei mene va ta
nga vemusurie, eiekesen mo e Petro, a, e Iakobo,
ma e Ioanes e kasien e Iakobo.
38 Sien gi tate nga beit si ken vonuo ian mi
muomuo simi vona rengeir, a nga dengarie mi
vegululo ma bu mei gi ta nga ta masitinoiv nge
ta koupkoup.
39 A nga rubukien ma a nga oeng segie, “Nia
sa ine bu vegululo ma mi tina? Mi tetsikevien a
kap maet, eiekesen a muang mo.”
40 Eiekesen gi si nga vavangiets ngan.

I murien tate nga ture vorotsoruo gie kokouk,
e Iesu a nga kerie e taman ma e kinan ine mi
tetsikevien ma ba madar tovtov ian gituo ta nga

nomeie. Ma gi te nga rubukien simi korot ivie
ine mi tetsikevien ta nga mutur en.
41 E Iesu a nga popor i riman ine mi tetsikevien
ma a nga oeng sien, “Talita koum!” (man vuevue
va, “Tetsikevien, o oeng sevoi, tamtuir!”.)
42 Ian ngas te, ine mi tetsikevien a nga tamtuir
nge veisveis. A te nga sinangavur kes ma luo ken
sar avareit. Surie ine mi kepineits, gi nga kudier
beitsak.
43 E Iesu a nga vengeng vangvangasie gie va gi
ta kap nga pepengan sibu mei mene, ma a nga
oeng segie va gi ta nga tabarie ine mi tetsikevien.

6

Mi propet kap man ka minangarei
(Mataio 13:53-58; Luka 4:16-30)

1 E Iesu a nga veis sorvekenan en ne ma a nga
rakot si ken enamon i Nasaret ma ken sar madar
tovtov gi nga nomeie.
2 Sien mi Rangi Minaes tate nga beit, a nga
vakaek nge vavasengei simi vona rengeir sibu
Iuda ma palan bu mei gi ta nga rongomie gi nga
kudier.
Gi nga vevirei nge gie, “Ivie ine mi ka a
nga tserie en ine bu kepineits? Mi sana banga
vienviendon a te suvuon va ta tsana buer bu
kepineits ni vovokudier?
3 Giet si kia va eie mo mi ka tsangtsang vonuo
ma e natuon e Maria, ma bu kasien, e Iakobo, e
Ioses, e Iudas ma e Simon. Bu vevinen gi mon
ine meie giet.” Ma gi nga mekitsan e Iesu.
4 E Iesu a nga oeng segie, “Mi propet a suvu
minangarei sibu enamon mene, eiekesen si ken

enamon, ma sibu patsan, ma si ken vonuo, a kap."
5 E Iesu a kap nga oit nia tsana ka kepineits ni vovokudier en ne, eiekesen a nga teir riem i popon ba tamat mienarouk mo ma a nga vatoa gie.
6 Ma a nga nak nge gie sien gi ta kap nga vodovodon tuktuk.

E Iesu a nga turan bu madar tovtov (Mataio 13:53-58; Luka 4:16-30)

Samo, e Iesu a nga veis rakot sibu enamon ververiris en ne ma a nga vavasengei simi kulou.
7 A nga kukuo mi sinangavur kes ma luo ken sar madar tovtov, ma a nga ture luoluo nge gie. Ma a nga teir ngeisngeis segie nia kareir rivie bu tsaka moromoruo.
8 Ine, arie ken sar nama vavakatsep. "Kian va nga ta poro ka kepineits nian mi vineis, eiekesen mi vaong mo. Kian va nga ta poro ka tsoik, lapa, ma lakep meie nga.
9 Tseik poppop sibu kamenga, eiekesen kian va nga ta por vevveleis.
10 Sien va nga ta rubukien si ka vonuo, mon ian en oit va nga ta sorvekenan ine mi enamon.
11 Ma sien va ka enamon ta kap resmata nga o, rorong senga, titikan mi puit sibu kamenga nge sorvekena gie. Ine arie mi kepineits nia vasangan segie va e Raban ta votorosie gie."
12 Gi nga veis ma gi nga vavatei simi kulou va gi ta ngas nga vodon vuris.
13 Gi nga kareir rivie palan bu tsaka moromoruo, ma gi nga soe oel sibu tamat mienarouk palan nge vatoa gie.

E Erot a nga kitipie mi ruan e Ioanes mi ka ni sinusuruiv
(Mataio 14:1-12; Luka 9:7-9)

14 E Erot, mi kovakova ka leong simi enamon
i Galili, a nga rongovan ine bu kepineits surie
e Iesu, simi vunan mi asan e Iesu a te nga
rorongovei. Bu mei gi nga pevien, "E Ioanes
mi ka ni sinusuruiv a te buer to muerengei simi
miensei, ma arie mi vunan ine, a suvuon ine bu
ngeisngeis nia tsana bu kepineits ni vovokudier."
15 Bu mei mene gi nga pevien, "Eie e Eliia."
Ma bu mei mene ngas buer gi nga pevien,
"Eie mi propet, malan mi meinmenigie bu propet
muomuo ngas te."
16 Eiekesen, sien e Erot ta nga rongovan ine, a
nga vor ve pepevien, "Eie e Ioanes o ta nga kitip
tsana mi kovan, a te to muerengei!"
17 E Erot a nga vakokoit ven ne, simi vunan
eie ngas te a nga tuturei va gi ta nga rakopie
e Ioanes nge terie simi vona vinatoreis. A nga
tsana malan ine surie e Erodias ese ta be nga
muna reie e Pilipo, e kasien. Eiekesen e Erot a te
buer nga reie ine mi vevien.
18 E Ioanes a nga ko munu oeng matan e Erot
ven ne, "A kap duis sevoi va e ta reie ken vevien
e kasi."
19 Surie ine, e Erodias a nga karto e Ioanes ma
a nga lalaro kenvamate. Eiekesen a kap nga oit
nia keda,
20 simi vunan e Erot a nga motovan e Ioanes
ma a nga ko tuir kitipan va e Erodias ta masi nga
kenvamate e Ioanes, surie a nga telekiran va e
Ioanes eie mi ka ese mi sinavien a nga tamat, ma

a nga naneie vakalaie e Ioanes. Sien e Erot ta nga
rongomie e Ioanes, a nga mangmangarien bu
namanien, eiekesen a ngas nga ko lalaro rorong
sien.
21 Simi rangi barabaramatan ken kienakav e
Erot, e Erodias a nangba nga suvuon mi kientsep
nia keda e Ioanes. Ian simi ra e Erot a nga
tsana mi nginou leong nian ken sar kovakova ka
i pakien ken vinuor ma bu muomuo leong simi
kulou ni minakiur ma bu muomuo i Galili.
22 Sien e natuon vevien e Erodias ta nga
rubukien nge me sieng, a nga varese e Erot ma
ken sar vasier.
Mi kovakova ka leong a nga oeng simi tosuor,
“Nongie ka sana kepineits e ta lalaron seou ma
o ta terie sevoi.”
23 Ma a nga kukubuits ngan mi vakavakariem,
“Mi sana kepineits e ta nongie iou, o ta terie
sevoi, misasien va mi kapien buer si kong
mangmagoso nguts.”
24 Ine mi tosuor a nga veis rovotsour ma a nga
ra vereie e kinan, “Mi sana kepineits o ta virei
ngan?”
E kinan a nga kuil nama, “Mi kovan e Ioanes
mi ka ni sinusuruiv.”
25 Ian ngas te, ine mi tosuor a nga lalapus rakot
simi kovakova ka leong meie ngan ken lalaron
nge pevien, “O lalaron va e ta terie seou mi kovan
e Ioanes mi ka ni sinusuruiv i aron ka leisleis ine
ngas te.”
26 Mi kovakova ka leong a nga aor tsak beitsak,
eiekesen surie ken vakavakariem ma ken sar
vasier gi te nga rongomie ken vakavakariem, a
kap ba nga lalaro vuvurisei sien.

27 Io, ian ngas te, a nga turan mi ka simi
minakiur ngan mi tinuturei nia por nemei ngan
mi kovan e Ioanes. Ine mi ka a nga rakot nge
ra kitip tsana mi kovan e Ioanes i aron mi vona
vinatoreis.
28 Ma a nga por muerngan mi kovan i aron mi
leisleis nge ra vetserie ine simi tosuor, ma a nga
sor rakot ngan se kinan.
29 Sien ken sar madar tovtov e Ioanes gi ta
nga rongovan ine, gi nga nemei nge me poro mi
piripirien ma gi nga ra puonongie.

E Iesu a nga tabarie mi 5,000 mi kulou
(Mataio 14:13-21; Luka 9:10-17; Ioanes 6:1-14)

30 Bu aposol gi nga muerengei ma gi nga me
pengan se Iesu bu kepineits kokouk gi ta nga
tsana ma gi ta nga vasangan.
31 E Iesu ma ken sar aposol gi kap nga suvuon
ka kientsep nia ngou, simi vunan a nga palan
bu mei gi nga mono nemei ma muerengei. Io, e
Iesu a nga oeng segie, “Nga nomeie iou ma giet
ta rakot si ka korot ta menemenen ma nga ta por
minaes en.”
32 Io, gi nga ka simi galeu egie kesegie mo nge
tsourarak rakot simi korot ta nga menemenen.
33 Eiekesen sien gi ta nga tsuk, palan bu mei gi
nga pare gie. Ma bu mei gi nga soer kovuni sibu
enamon kokouk nge muna so beit segie.
34 Sien e Iesu tate nga so tsaer nge pare mi
bineit leong, a nga tovie gie, simi vunan gi nga
malan bu sipsip kap magi ka ka nennei. Io, a nga
vakaek nge vavasengei segie ngan bu kepineits
palan.

35 Sien tate nga vor reivreiv, ken sar madar
tovtov gi nga nemei sien, ma gi nga pevien, “A
te reivreiv ma ine mi korot a mon peken bu
enamon.
36 Ture vavasie mi bineit va gi ta mang rakot
sibu korot tsangtsang tau ma sibu enamon, va gi
ta mang ra vorie magi kavo nginonginou.”

37 Eiekesen e Iesu a nga kuil nama, “Nga
tabarie gie ngan kavo nginonginou!”

Gi nga oeng sien, “E lalaron va gei ta voir
nginonginou ngan ba sinangavur luo koboit (200)
bu lakep denari nge tabarie gie?”

38 A nga virei, “Nga suvuon a vovies bu tsoik?
Nga ra dedeng.”

Sien gi ta nga muerengei, gi nga pevien, “Ba
tsoik mi napaririem ma ba ie luo meses gei
vorotan.”
39 Samo, e Iesu a nga oeng simi bineit va gi ta
nga mogos sibu gargar i popon mi potpotbor.
40 Io, gi nga mogos sibu gargar. Bu gargar
mene a nga oit mi sinangavur kes koboit (100)
mi aesaes kokouk segie ma bu gargar mene a nga
oit bu sinangavur mi napaririem (50).
41 E Iesu a nga poro ba tsoik napaririem ma ba
ie meses luo, ma a nga dedeng kien i kur simi
rangit nge vatamase gie. Ma a nga potpot terie
bu tsoik si ken sar madar tovtov nia tabarie mi
bineit. A nga potakie ba ie luo buer i kotubuon
mi bineit kokouk.
42 Ma gi nga ngou ma gi nga ti.

6:37 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

43 Ma bu madar tovtov gi nga vovosuo bu leke
mi sinangavur kes ma luo ngan bu keipkepide
tsoik ma ie.
44 Mi aesaes kokouk sibu ka gi ta nga ngou
a nga oit bu sinangavur mi napaririem soloba
(5,000).

E Iesu a nga veis i popon mi barateis (Mataio 14:22-33; Ioanes 6:15-21)

45 Ian ngas te, e Iesu a nga oeng si ken sar
madar tovtov va gi tate nga ka simi galeu nge
muo rakot i Betsaida. Sien eie va ta be nga ture
vavasie mi bineit.
46 I murien tate nga ture vavasie gie, e Iesu a
nga veis kien i gegen mi pout nia ra no.
47 Sien tate nga reivreiv seserigo, mi galeu a te
nga mon i kutum simi barateis ma e Iesu kesen
mo a te nga mon i koen.
48 A nga pare bu madar tovtov gi tate nga
keilkeilgo tarave bu voes simi vunan gi nga
suoeie mi mour. Simi to vagoso ador tate nga
ta, e Iesu a nga veis i popon mi barateis rakot
segie ma a te nga vatvatta veis rov rio gie.
49 Sien gi ta nga pare ta nga veis i popon mi
barateis, gi si nga kia va eie mi tonuo. Ma gi nga
kudier koupkoup,
50 simi vunan egie kokouk gi nga pare ma gi
nga motou beitsak.
Ian ngas te, e Iesu a nga oeng segie, “Bu aronga
ta menemenen. Kian va nga ta motou! Arie eou
mo.”
51 Samo a nga rov ka simi galeu meie gie ma
mi mour a nga voto. Ma gi nga kudier beitsak,

52 simi vunan gi kap nga katsep si man vuevue
ian mi kepineits ta nga tsorubeit sibu tsoik, surie
bu arogie a nga teng.
53 Sien gi tate nga tsourarak, gi nga so tsaer
i Genesaret, ma gi nga koroir vangvangasie mi
galeu ian en.
54 Ian ngas te sien gi tate nga tsour simi galeu,
mi kulou gi nga deng kielala e Iesu.
55 Ma gi nga soer veriris ian simi enamon
kokouk ma gi nga sorokie bu tamat mienarouk
i popon bu tsur rakot sibu sana korot gi ta nga
rongovan va e Iesu a nga mon en.
56 Ma sibu korot kokouk va ta nga rakot en, bu
enamon, o, bu taon o, bu korot tsangtsang tau,
gi nga ko vogosongie bu tamat mienarouk sibu
korot nia verikuil nge kepineits. Ma gi nga ko no
masitinoiv seie va ta nga tor nge gie va gi ta nga
tobelie mo mi tangatson man tsetstseik. Ma egie
ese gi ta nga tobelie, gi nga ketseketseng si magi
sar mienarouk.

7

Mi kepineits ta melemelen ma mi kepineits ta kap melemelen
(Mataio 15:1-9)

1 Bu Parisaio ma bu vavvasengei sibu vinuor
se Moses gi ta nga kovuni i Ierusalem, gi nga oir
kouk i babaren e Iesu.
2 Ma gi nga pare ken sar madar tovtov mene
e Iesu gi kap nga vavano bu rimagie ma gi nga
ngou ngan bu rimagie bita.

3 (Bu Parisaio ma bu Iuda kokouk gi kap nga
ko ngou oit va gi ta muna vavano bu rimagie
vemusurie bu sinavei sibu tubugie.
4 Sien va gi ta nga muerengei simi korot nia
verikuil nge kepineits, gi ta kap nga ngou oit
va gi ta muna vara melemelen nge gie ngan mi
da. Ma gi nga vemusurie palan bu sinavei mene
sibu tubugie, malan mi sinavei nia govorie bu
koi unun, bu utut ma bu sosopen.)
5 Io, bu Parisaio ma bu vavvasengei simi
vinuor gi nga vosuoreie e Iesu, "Surie misa ke
sar madar tovtov gi ta kap vemusurie bu sinavei
sibu tubugiet? Gi si ngou ngan bu riem bita."
6 E Iesu a nga kuil nama, "Ken nama e Isaia
ta nga vokokotie surie nga, a tuktuk va enga bu
malamala ka duis. Malan mi Pakpak Leong ta
pevien,

" 'Ine mi kulou gi mangara iou ngan bu ngut-
sugie mo,
eiekesen bu arogie a pek sorvekena iou.
7 Kegi rengeir nemei seou a sasavoir mo,
simi vunan gi ko vasengei ngan bu vinuor
mi kulou mo gi ta nga vabatie.'

8 Nga ko tsupuk rivie bu vuna vinuor se Raban
eiekesen nga ko vemusurie bu sinavei simi kulou
mo."
9 Ma e Iesu a nga oeng segie, "Nga ko sievei
beitsak nia tsupuk rivie Ken vuna vinuor e Raban
terengien nga ta mang vemusurie bu sinavei sibu
tubunga!

7:7 ISA 29:13

10 E Moses a nga pevien, ‘Nga ta mangaran
bu tamanga ma bu kinanga’, ma ‘Eie ese ta
oeng vatsakatie e taman o, e kinan, gi ta ngas
kenvamate.’
11 Eiekesen nga ko pevien va sien va ka mei
ta oeng se taman o, se kinan, ‘Mi kepineits o ta
oit nia kulie ngado ngan, eie te mi Korban,’ (Mi
Korban eie mi tienebeir rakot se Raban),
12 io, nga ko sunuir va mi ka ta kap tsana ka
kepineits nia kulie e taman o, e kinan.
13 Ma surie ine, nga ko beir rivie ken nama e
Raban ngan bu sinavei sibu tubunga ian nga tate
vasangan sibu natunga. Ma nga ko tsana buer
palan bu kepineits malan ian.”

14 Io, i murien e Iesu ta nga kukuo mi bineit
nemei sien, a nga pevien, “Nga rorong seou
terengien va nga ta mang katsep kalei.
15 Kap ka kepineits ta mon i marar si ka mei a
oit nia vara bita ngan sien va ta rubukien i aron.
Eiekesen, mi sana kepineits ta rovotsour kovuni
i aron, arie a vara bita ngan.
16 [Eie ese ta suvu taterieng nia rorong, ta ngas
rorong.]”

17 I murien e Iesu tate nga sorvekenan mi
bineit nge rubukien simi vonuo, ken sar madar
tovtov gi nga vosuoreie surie ngan ine mi nama
puppuo.
18 E Iesu a nga pevien, “Vasa, nga kap ngas
katsep? Kap ka kepineits ta rubukien i aron mi
mei kuvu i marar, a oit nia vara bita ngan.

7:10 EXO 20:12; DEU 5:16 **7:10** EXO 21:17; LEV 20:9

19 Simi vunan, a kap rubukien i aron, eiekesen
a rubukien mo simi kititan, ma samo a te buer
rovotsour." (E Iesu ta nga vuotongie ine mi
nama nia vakatsepa va bu nginonginou kokouk
a melemelen.)
20 E Iesu a nga pevien buer, "Mi sana kepineits
ta rovotsour simi mei, arie mi kepineits a vara
bita ngan.
21 Bu tsaka kepineits gi ta kovuni die i aron mi
ka. Arie egie bu tsaka vienviendon, mi sinavei
nia tetteririv, mi sinavei nia puer, mi sinavei nia
kenvamate mi mei, mi sinavei nia rei puer,
22 ma mi sinavei nia ngaguo, mi sinavei
malangiets, mi sinavei ni pouts bit, mi sinavei ni
mala kopuen, mi sinavei ni ngunguts, mi sinavei
ni oengoeng tsak, mi sinavei ni kakaleong, ma mi
sinavei ni mala be.
23 Ine bu tsaka kepineits gi kovuni die i aron
mi ka ma gi vara bita ngan."

Ken vodovodon tuktuk mi vevine kibang (Mataio 15:21-28)

24 E Iesu a nga sorvekenan ian mi enamon ma
a nga veis beit vatavatat simi enamon i Turos.
Ma a nga so rubukien simi vonuo ma a kap nga
lalaron va ka mei ta nga telekiran ken bineit,
eiekesen a kap nga oit nia muningan ken bineit.
25 Io, mi vevien ese e natuon vevien mi tsaka
moromoruo ta nga tsegerie, a nga nemei lalapus
sien ta nga rongovan va e Iesu a te nga beit. Ma
a nga me sege pukupukukaek i kamen e Iesu.
26 Ine mi vevien eie mi Kibang, kap va mi Iuda,
gi nga kava i Ponisia i aron mi enamon leong i

Siria. A nga no masitinoiv se Iesu va ta nga kareir
rivie mi tsaka moromoruo se natuon vevien.
27 E Iesu a nga oeng simi vevien, “Vourvour, gei
ta be tabarie bu natu madar vaotie kegi lalaron.
Surie a kap duis va gei ta poro magi tsoik bu natu
madar nge tomeke terie sibu kopuen.”
28 Mi vevien a nga kuil nama, “A tuktuk,
mi Nguts, eiekesen bu kopuen i pakien mi
tsur ngongou buer gi ko nganie bu mememuru
nginonginou sibu natu madar.”
29 Samo e Iesu a nga oeng ine simi vevien,
“Surie ine ke nama, e tate veis. Mi tsaka
moromoruo a te sorvekenan e natu vevien.”
30 Sien ine mi vevien ta nga muerengei beit si
ken vonuo, a nga so vorotan va e natuon ta nga
mutur i popon mi tsur ma mi tsaka moromoruo
a te nga tsour sorvekenan.

E Iesu a nga vatoa mi ngong

31 Samo e Iesu a nga sorvekenan mi enamon
vatvatta i Turos, ma a nga veis rov riu ka i
kotubuon mi enamon i Sidon, ma a nga peuk simi
barateis i Galili simi enamon leong i Dekapolis.
32 Ian en, bu mei gi nga kir nemei ngan seie mi
ka ngong. Ma gi nga no masitinoiv se Iesu va ta
nga teir riem i popon ine mi ka.
33 I murien e Iesu tate nga kir kesevan ine mi
ka rakot i gege sorvekenan mi bineit, a nga tsure
terie ba pitsipitsi riman siba tateringan ine mi
ka. Samo a nga kinouts simi pitsipitsiriman ma
a nga tobelie mi karamen ine mi ka.

34 E Iesu a nga dedeng kien simi rangit ma a
nga maesaram nge pevien ne simi ka, “Epata!”
(man vuevue va, “E ta katsep!”)
35 Ian ngas te, ba tateringan ine mi ka a nga
katsep, ma mi karamen a te nga ketseketseng ma
a nga vakaek nge vakvakokoit kalei.
36 E Iesu a nga oeng ngeisngeis segie va gi
ta kap nga pengan si ka mei mene. Eiekesen,
misasien ta nga vangenge gie, gi ngas nga vor ve
pepengan.
37 Mi kulou gi nga kudier tsak ma gi nga pevien,
“Eie a te tsang vititirie bu kepineits kokouk. A
tsana buer va mi pi ta rorong ma mi ngong ta
vakokoit.”

8

E Iesu a nga tabarie mi 4,000 mi kulou
(Mataio 15:32-39)

1 Ian sibu ra, mi bineit leong mene gi te buer
nga me beit kouk. Ma sien gi ta kap nga suvuon
te ka puk nginonginou, e Iesu a nga kukuo ken
sar madar tovtov ma a nga pevien,
2 “O tovie ine mi bineit. Gi te me mon meie
iou en ne oit ba ra tour, ma kap te magi kavo
nginonginou.
3 Sien va o ta ture muer nge gie rakot si kegi
sar enamon meie mi vientor, ta so girigirir bu
matagie i sar, simi vunan bu mei mene segie gi
veis kovuni te i pek.”
4 Ken sar madar tovtov gi nga kuil nama, “Ivie
giet ta oit nia por tsoik en ine simi korot beir nia
tabarie gie kokouk?”

5 E Iesu a nga virei, “A voveis bu tsoik nga
suvuon?”

Gi nga kuil nama, “Mi napaririem potsu luo.”

6 Io, e Iesu a nga oeng simi bineit va gi ta nga
mogos i keim simi kaber. Sien tate nga poro bu
tsoik mi napaririem potsu luo nge vuot kalei se
Raban, a nga potakie gie ma a nga terie gie si
ken sar madar tovtov va gi ta nga tabarie ngan
mi bineit. Io, gi nga tsana malan.
7 Gi nga suvuon ba natu ie meses buer. E Iesu
a nga vuot kalei ngan buer se Raban surie ine ba
ie ma a nga oeng sibu madar tovtov nia potakie
gie.
8 Mi kulou gi nga ngou nge ti. Ma bu madar
tovtov gi nga tsuokopie bu kepide nginonginou
nge vovosuo ngan mi napaririem potsu luo bu
leke leong.
9 Mi aesaes kokouk ine simi bineit a nga oit
malan ba sinangavur voveit soloba (4,000). Ma e
Iesu a nga ture vavasie gie,
10 ma ian ngas te, a nga rov ka simi galeu
meie ken sar madar tovtov ma gi nga rakot simi
enamon leong i Dalmanuta.

11 Bu Parisaio gi nga nemei ma gi nga vakaek
nge vetei nge nama meie e Iesu. Gi nga vosuoreie
nia konon va ta nga tsana ka totourlekier ni
vovokudier kovuni simi rangit.
12 E Iesu a nga maesaram ma a nga pevien,
“Surie misa mi kuoluon ine bu ra, gi ta virei surie
ka totourlekier ni vovokudier? O oeng tuktuk
senga, kap ka totourlekier nga ta pare.”

13 Samo a nga sorvekena gie ma a nga ka
muerengei simi galeu ma a nga tsourarak rakot
simi bienengeiv ka nikot.

Mi iis sibu Parisaio ma se Erot (Mataio 16:5-12)

14 Bu madar tovtov gi nga vodon punan nia por
tsoik. Eiekesen gi nga suvuon mi tsoik kes mo i
aron mi galeu.
15 E Iesu a nga vanuo gie, “Nga nenei kalei. Nga
ta ngas naneie nga simi iis sibu Parisaio ma se
Erot.”
16 Gi nga vevuor surie ine mi nama i kotubugie
nge pevien, “A vakokoit ven ne simi vunan giet
kap suvu tsoik.”
17 E Iesu a nga telekiran mi sana gi ta nga
vevuran ma a nga vereie gie, “Surie misa nga
ta vevuor va nga kap suvu tsoik? Nga kap ngas
katsep? Bu aronga a ngas bakiet?
18 ‘Nga suvu katsomat. Vasa, nga kap oit nia
dedeng ngan? Nga suvu taterieng. Vasa nga
kap oit nia rorong ngan?’ Ma vasa, nga kap
vodonomie?
19 Sien o ta nga potakie ba tsoik mi napaririem
nian bu sinangavur mi napaririem soloba (5,000)
mi kulou, a voveis bu leke nga nga vovosuo ngan
bu kepide nginonginou?”

Gi nga kuil nama, “Mi sinangavur kes ma luo.”

20 Ma sien o ta nga potakie bu tsoik mi
napaririem potsu luo nian ba sinangavur voveit
soloba (4,000) mi kulou, a voveis bu leke nga nga
vovosuo nge kapekapien?

Gi nga kuil nama, “Mi napaririem potsu luo.”

21 E Iesu a nga oeng segie, “Ma vasa, nga kap
ngas katsep?”

E Iesu a nga vatoa mi ka kael i Betsaida

22 Gi nga beit i Betsaida, ma bu mei gi nga kerie
mi kael ma gi nga no masitinoiv se Iesu va ta nga
soburo.
23 E Iesu a nga popor ka i riman mi kael ma
a nga kir vorotsoruo i marar simi enamon. I
murien e Iesu tate nga kientsuo ba katsomatan
nge teir riem i popon, a nga vereie, “E pare ka
kepineits?”
24 Mi kael a nga dedeng nge pevien, “O pare bu
mei gi mat malan va bu ei gi veisveis.”
25 E Iesu a buer nga teir riem i popon ba
katsomatan ine mi ka, io, ine mi ka a nga aan
vangvangasie, ma samo ken baidendeng a te
nga kalei ma a nga deng vititirie te bu kepineits
kokouk.
26 E Iesu a nga oeng sien, “Rakot duis si ke
vonuo. Ma kian va e ta rakot nge pengan sibu
mene simi enamon.”

Ken nama vavakatsep e Petro surie mi Karisito (Mataio 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 E Iesu ma ken sar madar tovtov gi nga veis
rakot sibu enamon viririsie mi enamon leong i
Kaesarea Pilippoi. Sien gi ta nga vor ve veisveis,
a nga vosuoreie gie, “Mi kulou gi pevien va eou
ese?”
28 Gi nga kuil nama, “Bu mei mene gi pevien
va evoi e Ioanes mi ka ni sinusuruiv; a, bu mei
mene gi pevien va evoi e Eliia, ma bu mei mene
ngas buer gi pevien va evoi mi meinmenien bu
propet.”

29 Ma a nga vereie gie, “Ma enga vasa? Nga
pevien va eou ese?”

E Petro a nga kuil nama, “Evoi mi Messia.”

30 E Iesu a nga vangenge gie va gi ta kap nga
pepengan si kavo mei mene va eie ese.

Ken nama peteteir e Iesu surie ken miensei (Mataio 16:21-28; Luka 9:22-27)

31 Samo e Iesu a nga vakaek nge vavasengei
si ken sar madar tovtov va e Natuon mi Ka ta
ngas suvu vinekikin palan. Ma bu muomuo
simi kulou, bu prist leong, ma bu vavvasengei
sibu vinuor se Moses gi ta so sunuran ma gi
ta kenvamate. Ma i murien ba ra tour ta to
muerengei.

32 E Iesu a nga vakatsepa vititirie ine mi nama.
Ma e Petro a nga kir terie i gege ma a nga vakaek
nge patsarie.

33 Eiekesen sien e Iesu ta nga vuris nge pare
ken sar madar tovtov, a nga patsarie e Petro
nge pevien, “Satan, tsupek vekena Iou! Bu
vienviendon e ta suvuon a kap kovuni se Raban,
eiekesen a kovuni mo simi ka.”

34 Samo e Iesu a nga kuk nemei ngan seie mi
bineit meie ken sar madar tovtov nge pevien,
“Sien va ka mei ta lalaro vemusurie iou, eie ta
ngas vamoie eie kesen ma ta ngas tsuok sorokie
man koitskoits nge vemusurie iou.

35 Simi vunan eie ese ta ruit ngan ken tino, ta
rivie ken tino. Eiekesen eie ese ta rivie ken tino
surie Iou ma surie mi Banga Vinavatei, ta suvuon
mi tino.

36 Mi sana man kienelei, sien va ka mei a
suvuon mi kaber kokouk eiekesen eie ta rivie ken
tino?
37 O, mi sana kepineits mi ka a oit nia verikuil
meie ngan ken tino?
38 Mi kuoluon ine bu ra gi mon simi sinavei tet-
teririv ma simi sinavei tsokor. Io, sien va ka mei
a mengemengeir rivie Iou ma mi Namaniung, e
Natuon mi Ka ta so mengemengeir rivie buer,
sien va ta nemei meie ngan man matvinavaso e
Taman meie ken sar angelo e Raban."

9

1 Ma e Iesu a nga oeng segie, "O oeng tuktuk
senga, kavo mei senga gi ta tuir en ne, gi ta kap so
maet i muan va gi ta pare e Raban ta so vuor mi
mangmagoso enaenamon ngan mi ngeisngeis."

*Mi kurikurien e Iesu a nga vuris simi baiden-
deng*
(Mataio 17:1-13; Luka 9:28-36)

2 I murien bu ra mi napaririem potsu kes, e
Iesu a nga kerie e Petro, a, e Iakobo ma e Ioanes.
Ma a nga kerie gituo kien i popon mi pout leong
ivie egie kesegie mo gi nga ra mon en. Ian
en, e Iesu a nga tsorubeit kekineits si kegituo
baidendeng.
3 Man sar tsetstseik a nga tsorubeit puneits
nge kutsukutsuleip. A nga puneits beitsak rio mi
busobuso naov.
4 Samo e Eliia ma e Moses guor nga beit i
matagituo nge vakokoit meie e Iesu.
5 E Petro a nga oeng se Iesu, "Vavvasengei, a
kalei sien giet ta mon en ne. Gatuo ta voturie

kaba papael tour, ke ka mene, a, ken ka mene e
Moses, ma ken ka mene e Eliia."
6 E Petro a kap ba nga telekiran vasa va ta
nga vakokoit ven, simi vunan gituo te nga motou
beitsak.
7 Samo mi balbal a nga tsorubeit nge kuva gie
ma mi ien kovuni simi balbal a nga pevien ne,
"Ine arie e Natung ese o ta tovie beitsak. Nga
rorong sien!"
8 Puk kam lalapus, gituo ta nga dedeng veriris,
eiekesen gituo kap nga pare te ka mei mene,
eiekesen e Iesu kesen mo te.
9 Sien gi tate nga vor peukpeuk kovuni simi
pout, e Iesu a nga vengeng vangvangasie gituo
va gituo ta kap nga pepengan si ka mei mene
misa gituo ta nga pare oit va e Natuon mi Ka va
ta ba to muerengei simi miensei.
10 Gituo nga vodon terie segituo kesegituo mo
ine mi nama, ma gituo nga vevuor tarave va
misa man vuevue, "Mi tino mumuerengei simi
miensei."
11 Ma gituo nga vosuoreie e Iesu, "Surie misa
bu vavvasengei sibu vinuor se Moses gi ta pevien
va e Eliia ta ngas muna beit?"
12 E Iesu a nga kuil nama, "A tuktuk, e Eliia ta
ngas muna beit nge tsang muerngan bu kepineits
kokouk. Ma surie misa mi Pakpak Leong ta
pengan va e Natuon mi Ka ta ngas suvu vinekikin
palan ma gi ta mugumitsan?
13 Eiekesen, o oeng sengatuo, e Eliia a te nga
beit. Ma gi nga tsana bu suada kepineits kokouk
gi ta nga lalaro tsana sien malan be mo gi tate
nga vataro surie simi Pakpak Leong."

E Iesu a nga vatoa mi madar mi tsaka moromoruo ta nga tsegerie
(Mataio 17:14-21; Luka 9:37-43)

14 Sien gi tate nga muerengei vorotan bu madar tovtov mene, gi nga pare mi bineit leong viririsie gie, ma bu vavvasengei sibu vinuor se Moses gi nga vevuor meie gie.
15 Sien mi bineit gi ta nga pare e Iesu, gi nga kudier tsak ma gi nga soer rakot nia ra res suoeie.
16 A nga virei, "Misa nga vevuor meie gie surie?"
17 Mi ka i aron mi bineit a nga kuil nama, "Vavvasengei, o kir nemei ngan e natung sevoi, ese mi tsaka moromoruo ta tsegerie ma a kap oit nia vakokoit.
18 Sibu keipkepide ra kokouk sien va mi tsaka moromoruo ta tsegerie, ta tomekan simi kaber, ma ta kat nge guruos mi ngutsuon nge vengvengio bu rivon, ma a ko vadotso mi kurikurien. O te vosuoreie ke sar madar tovtov va gi ta kareir rivie mi tsaka moromoruo, eiekesen gi kap oit."
19 E Iesu a nga oeng segie, "Enga mi kuoluon ine bu ra, kap kenga ka vodovodon tuktuk. Ese a ba nga pare o ta nga mon meie nga? Ma ese a ba nga pare o ta nga sorokie kenga sar putu? Nga kir nemei ngan seou mi madar."
20 Io, gi nga kir nemei ngan. Ine mi tsaka moromoruo sien tate nga pare e Iesu, ian ngas te, a nga vedederie ine mi madar. Ine mi madar a nga tsibour mutur nge vuilvuil simi kaber, ma mi ngutsuon a te nga kat nge guruos.
21 E Iesu a nga vosuoreie e taman mi madar, "Venenges te a nga malan ne?"

A nga kuil nama, “Vakaek ngas te ta nga natu madar.
22 A nga ko tomekan i aron mi leing ma mi da nia kenvamate. Eiekesen sien va e ta oit nia tsana ka kepineits, tovie gei nge kulie gei.”

23 E Iesu a nga pevien, “Surie misa e ta pevien va, ‘Sien va e ta oit?’ Bu kepineits kokouk a oit seie ese ta vodovodon tuktuk.”
24 Ian ngas te, e taman ine mi madar a nga pevien, “O vodovodon tuktuk. Kulie iou va kong vodovodon tuktuk ta mang leong!”

25 Sien e Iesu ta nga pare mi bineit gi ta nga veis lalapus nemei, e Iesu a nga patsarie mi tsaka moromoruo, “Evoi mi tsaka moromoruo simi pi ma mi ngong. O oeng ngeisngeis sevoi, rovotsour sorvekenan ma kian va e ta ba buer tsegerie.”

26 Ine mi tsaka moromoruo a nga koup nge vadotso vangvangasie ine mi madar ma a nga rovotsour. Ine mi madar a te nga mat malan va a nga mesei ma palan bu mei gi nga pevien, “A te maet.”
27 Eiekesen e Iesu a nga popor i riman ma a nga tsuok voturie ma a nga tuir.

28 I murien e Iesu tate nga rubukien simi vonuo, ken sar madar tovtov gi nga virei menentan, “Surie misa gei ta kap oit nia kareir rivie ine mi tsaka moromoruo?”
29 E Iesu a nga pevien segie, “Ine mi suada tsaka moromoruo nga oit nia kareir rivie ngan mo mi nono.”

9:29 Mi pakapaka rorou mene gi tanga vataor ngan mi riem a pevien, ‘mi nono meie mi vorvor’.

30 Gi nga sorvekenan ine mi enamon ma gi nga
veis ka i aron i Galili. E Iesu a kap nga lalaron
va ka mei ta nga telekiran ivie gi nga mon en,
31 simi vunan a nga vavasengei si ken sar
madar tovtov. Ma a nga pevien, “E Natuon
mi Ka, gi ta roev terie i riman mi kulou. Gi
ta kenvamate ma i murien ba ra tour ta to
muerengei.”
32 Eiekesen gi kap nga katsep simi sa ta nga
vokokotie. Ma gi nga motou nia vosuoreie surie
ine mi namanien.

Ese a tsiroup?
(Mataio 18:1-5; Luka 9:46-48)

33 Samo gi nga nemei i Kapernaum. Sien e Iesu
tate nga mon i aron mi vonuo, a nga vereie gie,
“Misa nga vevuor surie i sar?”
34 Eiekesen gi kap nga kuil nama simi vunan gi
nga vevuor surie va ese a tsiroup.
35 E Iesu a nga mogos, ma a nga kukuo mi
sinangavur kes ma luo bu madar tovtov nge
pevien, “Sien va ka mei ta lalaro muomuo, eie
ta ngas vevemuir, ma eie ta ngas petspets segie
kokouk.”
36 A nga kerie mi natu madar nge voturie i
kotubugie. Ma a nga govitan nge pevien,
37 “Eie ese ta suguo ka mei segie ine bu natu
madar simi asoung, a suguo iou. Ma eie ese ta
suguo iou, kap va a suguo iou mo, eiekesen a
suguo buer eie ese ta nga tura iou.”

Eie ese ta kap murien veie giet, eie segiet
(Luka 9:49,50)

38 E Ioanes a nga pevien, “Vavvasengei, gei
nga pare mi ka a nga kareir rivie bu tsaka
moromoruo ngan mi asa. Ma gei nga vangenge
simi vunan eie kap va mi meinmenigiet.”
39 E Iesu a nga pevien, “Kian va nga ta van-
genge, simi vunan eie ese ta tsana bu kepineits
ni vovokudier simi asoung, a kap ba buer oit nia
oeng vatsakatie iou.
40 Eie ese ta kap murien veie giet eie segiet.
41 O oeng tuktuk senga, eie ese ta terie ka koi
da senga simi vunan enga ken sar madar tovtov
e Karisito, eie ta kap ba votsorovie ken voirvoir.”

Bu kepineits nia vokorongie nga simi tsienakor (Mataio 18:6-9; Luka 17:1,2)

42 “Ma sien va ka mei ta vokorongie ka mei
segie ine bu mei lili gi ta vodovodon tuktuk seou
va ta tsana mi sinavei tsokor, ta kalei beitsak va
gi ta pala ka dodou leong i konokonon nge ra
votsorovie i rou.
43 Sien va mi rima ta vokorongie no nia tsana
mi sinavei tsokor, tav rivie. A kalei va e ta
rubukien simi tino rovoriu ngan ka riem kes mo,
sien a kap kalei va e ta suvuon ba rima kokouk
nge rubukien ngan simi leing leong ian ta kap ko
mesei.
44 [Ian en, ‘Bu kunkun gi kap ko maet, ma mi
leing a kap ko mesei.’]
45 Ma sien va mi kame ta vokorongie no nia
tsana mi sinavei tsokor, tav rivie. A kalei va e ta
rubukien simi tino rovoriu ngan ka kaek kes mo,
sien a kap kalei va e ta suvuon ba kame kokouk
ma gi ta tomeka no simi leing leong ian ta kap
ko mesei.

46 [Ian en, ‘Bu kunkun gi kap ko maet, ma mi
leing a kap ko mesei.’]
47 Ma sien va mi katsomata ta vokorongie no
nia tsana mi sinavei tsokor, gaol rivie. A kalei
beitsak va e ta rubukien si ken mangmagoso
Nguts e Raban ngan mo ka katsomat kes, sien
a kap kalei va e ta suvuon ba katsomata kokouk
ma gi ta tomeka no meie simi leing leong ian ta
kap ko mesei.
48 Ian en,

“ ‘Bu kunkun gi kap ko maet,
ma mi leing a kap ko mesei.’

49 Mi kulou kokouk mi leing ta vara melemelen
nge gie malan mi barateis ta vara melemelen
ngan mi nginonginou.
50 “Mi barateis a kalei, eiekesen sien va ta
voto ken barabaratasie, vasa nga ta ba buer oit
nia vara barabaratasie venengan? Nga ta ngas
suvuon mi barateis si kenga tino, ma nga ta suvu
banga mienagos i kotubunga.”

10

Mi vinekapot simi rei
(Mataio 19:1-12; Luka 16:18)

1 Samo e Iesu a nga sorvekenan ian mi enamon
ma a nga veis rakot simi enamon leong i Iudea
ma a nga veis kitipie mi da i Ioridan. Mi bineit
gi nga nemei sien te buer, ma a nga vavasengei
segie malan ta nga ko tsana.

9:48 ISA 66:24

2 Bu Parisaio mene gi nga nemei sien nia
konon. Ma gi nga vosuoreie, “Vasa, mi vinuor a
tor va mi ka ta vekapot sorvekenan ken vevien?”
3 A nga kuil nama, “Mi sana vinuor e Moses a
nga oeng ngeisngeis ngan senga?”
4 Gi nga pevien, “E Moses a nga tor ngan ka ka
va ta vataro ka pakapaka rorou nia vavakatsep
va keguor rei a te vekapot ma ta ture rivie.”
5 E Iesu a nga kuil nama, “Bu aronga a nga
bakiet, arie mi vunan, e Moses a nga vataor
vunie nga ngan ine mi vinuor.
6 Eiekesen simi tsuoktsuok vakaek simi
vinagoso, e Raban a nga tsana mi ka ma mi
vevien.
7 Arie mi vunan, mi ka ta ngas sorvekenan e
taman meie e kinan ma ta toun meie ken vevien.
8 Ma eguor guor ta tsorubeit mi kurikuri kes.
A tuktuk, guor kap ba luo eiekesen guor te kes.
9 Mi sana e Raban tate nga votsok kakuon, e
Raban a kap sunuir va ka mei ta potakie.”
10 Sien gi tate buer nga mon i aron mi vonuo,
bu madar tovtov gi nga vosuoreie e Iesu ngan
ine.
11 A nga kuil nama, “Mi ka ese ta vekapot
sorvekenan ken vevien ma a te buer reie ka
vevien mene, eie a te tsana mi sinavei nia rei
puer varaveie ken vevien vourvour.
12 Ma sien va ka vevien ta vekapot sorvekenan
ken labeit ma a te buer reie ka ka mene, eie a te
tsana mi sinavei nia rei puer.”

E Iesu a nga vatamase bu natu Madar (Mataio 19:13-15; Luka 18:15-17)

10:6 GEN 1:27 **10:8** GEN 2:24

13 Mi kulou gi nga kir nemei ngan bu natu
madar se Iesu va ta nga soburo nia vatamase
gie, eiekesen bu madar tovtov gi nga patsarie mi
kulou.
14 Sien e Iesu ta nga pare ine, a nga petseir veie
ken sar madar tovtov ma a nga oeng segie, “Nga
ta ngas sunuir va bu natu madar gi ta nemei
seou, ma kian va nga ta vangenge gie, simi vunan
mi vavatamaes kovuni si ken mangmagoso Nguts
e Raban a sogove gie bu suada mei malan ne.
15 O oeng tuktuk senga, ese mei ta kap lalaron
va e Raban ta vuortie ken tino malan mi natu
madar, eie ta kap oit nia so rubukien si ken
mangmagoso Nguts e Raban.”
16 Ma a nga govitan bu natu madar ma a nga
teir riem i popogie ma a nga vatamase gie.

Mi ka suvuram
(Mataio 19:16-30; Luka 18:18-30)

17 Sien e Iesu tate nga vakaek nge veis, mi
ka a nga soer nemei sien ma a nga sege
pukupukukaek i matan ma a nga virei, “Banga
vavvasengei, misa o ta ngas tsana nia suvuon mi
tino rovoriu?”
18 E Iesu a nga kuil nama, “Surie misa e ta
vuotongie iou va eou mi banga vavvasengei?
Kap ka mei a kalei eiekesen e Raban kesen mo.
19 E telekiran bu vuna vinuor ian ta pevien,
‘Kian va e ta kenvamate ka mei. Kian va e ta
tsana mi sinavei nia rei puer. Kian va e ta puer.
Kian va e ta vokokotie ka nama binit i matan mi
vinuor. Ma kian va e ta bitie ka mei. Mangaran
e tama ma e kina.’ ”

10:19 EXO 20:12; DEU 5:16-20

20 Ine mi ka vour a nga pevien, “Vavvasengei,
o nga vemusurie ine bu vinuor kokouk vakaek te
sien o ta ngas nga madar lili.”

21 E Iesu a nga dengarie nge tovie ma a nga
pevien, “Mi kepineits kes e kap ngas tsana. E
ta ngas veis nge ra verikuil ngan ke sar sinsuv
kokouk nge lakep nge terie sibu sinaortsak, ma
e ta ba so suvuon mi banga mos die i kur simi
rangit. I muir, nemei nge vemusurie iou.”

22 Sien ine mi ka ta nga rongomie ine mi nama,
a nga mesirik ma a nga veis sorvekenan, simi
vunan a nga suvuram beitsak.

23 E Iesu a nga dedeng veriris ma a nga oeng
si ken sar madar tovtov, “A ngeisngeis beitsak
segie gi ta suvuram va gi ta rubukien si ken
mangmagoso Nguts e Raban!”

24 Bu madar tovtov gi nga kudier tsak ine si
ken nama. Eiekesen e Iesu a te buer nga pevien,
“Bu natung, a ngeisngeis nia rubukien si ken
mangmagoso Nguts e Raban!
25 A ngeisngeis beitsak simi ka ta suvuram va
ta rubukien si ken mangmagoso Nguts e Raban
rio mi kamel va ta bilok ka i aron mi mat simi
pide re.”

26 Bu madar tovtov gi nga kudier tsak beitsak
ma gi nga veveoeng segie keskes, “Sien va ta
malan, ma ese mo a ba oit nia suvuon mi
vavato?”

27 E Iesu a nga pare gie nge pevien, “Ine a
mavev simi kulou eiekesen se Raban bu kepineits
kokouk a oit va ta tsana.”

28 E Petro a nga pevien, “Pare, gei te nga
sorvekenan kegei sar kepineits kokouk nia ve-
musurie no!”
29 E Iesu a nga kuil nama, “O oeng tuktuk
senga, eie ese ta sorvekenan ken vonuo, bu
kasien, bu vevinen, e kinan, e taman, bu natuon,
o, ken sar tau surie iou ma surie mi Banga
Vinavatei, ta suvuon palan i aron ken tino.
30 Eie ta suvuon mi sinangavur kes koboit
(100) i popon bu kepineits keskes tate nga
sorvekenan (ken vonuo, bu kasien, bu vevinen,
e kinan, bu natuon ma ken sar tau meie buer
bu vinevinekikin.) Ma eie ta so suvuon mi tino
rovoriu ian sibu ra va ta nemei.
31 Eiekesen palan bu mei gi ta muomuo ine, gi
ta so vevemuir, ma palan bu mei gi ta vevemuir
ine, gi ta so muomuo.”

E Iesu a te buer nga peterie ken miensei (Mataio 20:17-19; Luka 18:31-34)

32 E Iesu ma mi kulou gi te buer nga veis rakot
i Ierusalem ma e Iesu a nga veis muo. Ma bu
madar tovtov gi nga kudier, ma egie gi ta nga
vemuir gi nga motou. Samo, a te buer nga kerie
mi sinangavur kes ma luo ken sar madar tovtov
rakot i gege, ma a nga oeng segie ngan misa va
ta nga so tsorubeit seie.
33 A nga pevien, “Giet ta rakot i Ierusalem. Ma
e Natuon mi Ka gi ta so terie i riman bu prist
leong ma bu vavvasengei sibu vinuor se Moses.
Ma gi ta so vuor terie simi miensei ma gi ta terie
i napariman bu Kibang.

34 Gi ta vavangiets ngan nge kientsuo ma gi ta
so beiltsie nge kenvamate. Ma i murien ba ra
tour ta to muerengei simi miensei."

Ken lalaron e Iakobo ma Ioanes (Mataio 20:20-28)

35 Samo e Iakobo ma e Ioanes, ba natuon tamat
e Sebedi, guor nga nemei sien, ma guor nga
pevien, "Vavvasengei, gor lalaron va e ta tsana
segor mi sana kepineits va gor ta vosuoreie no
ngan."
36 A nga virei, "Mi sana kepineits ngado lalaron
va o ta tsana kengado?"
37 Guor nga kuil nama, "E ta ngas tor va
ka mei kes segor ta mogos si ke riem suv ma
ka mei mene si ke riem kieir i aron ke banga
mangmagoso Nguts, terengien gor ta mang so
vuor meie no sien va e ta so tsorubeit mi
kovakova ka leong."
38 E Iesu a nga pevien, "Ngado kap telekiran
mi sana ngado vovosurei ngan. A oit va ngado
ta un simi koi da o ta un sien? Ma ngado oit nia
suvuon mi sinusuruiv malan mi sinusuruiv o ta
suvuon?"
39 Guor nga kuil nama, "Gor oit!"

E Iesu a nga oeng seguor, "Ngado ta so un simi
koi da o ta un sien, ma ngado ta so suvuon mi
sinusuruiv malan mi sinusuruiv o ta suvuon.
40 Eiekesen, o kap suvuon mi duis nia vile ese
va ta mogos si kong riem suv, o, si kong riem
kieir. Ine ba mogomogos segie mo ese e Raban
tate nga tsang rosie gie ngan."

41 Sien mi sinangavur kes bu madar tovtov gi ta
nga rongomie ine, gi nga aor putu veie e Iakobo
ma e Ioanes.
42 E Iesu a nga kuk kakaku gie nge pevien,
“Nga telekiran va egie ese gi ta vuotongie va bu
muomuo ni vuor sibu Kibang, gi suvu ngeisngeis
nia vuortie mi kulou gi ta mon si kegi nennei. Ma
magi sar muomuo gi ko ngeisngeis va mi kulou
gi ta vemusurie kegi sar vinuor.
43 Kenga mienagos ta kap malan ine. Eie ese ta
lalaron va ta leongleong i kotubunga, eie ta ngas
muna tsorubeit kenga petspets.
44 Ma eie ese ta lalaron va ta muomuo eie ta
ngas tsorubeit va eie kenga petspets.
45 Surie e Natuon mi Ka buer a kap nga nemei
va gi ta tsatsang petspets sien, eiekesen a nga
nemei nia tsatsang petspets segie mi kulou ma
nia terie ken tino nia voir tsana palan mi kulou.”

E Batimeus mi kael
(Mataio 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Samo gi nga beit i Ieriko. Ma sien e Iesu
ma ken sar madar tovtov kokouk meie mi bineit
leong, gi tate nga sorvekenan i Ieriko, mi kael mi
asan e Batimeus (eie e natuon e Timeus), a nga
mogos i gege sar nge vor ve nono kepineits.
47 Sien tate nga rongomie va e Iesu kovuni i
Nasaret a nga veis rov riu, a nga vakaek nge
koupkoup, “Iesu, Natuon e Davit. Tovie iou!”
48 Palan gi nga patsarie nge oeng sien va ta nga
bong, eiekesen eie a ngas nga koupkoup leong,
“Natuon e Davit. Tovie iou!”
49 E Iesu a nga so tuir ma a nga pevien, “Nga
kuk nemei ngan.” Io, gi nga kukuo mi kael nge

oeng sien, “E ta res! Tamtuir! E Iesu a kukuo no.”
50 A nga tsion terie man kuirkuir i gege ma a
nga rov tamtuir nge nemei se Iesu.
51 E Iesu a nga vereie, “Misa e lalaron va o ta
tsana sevoi?”
Mi kael a nga pevien, “Vavvasengei, o lalaron
va o ta dedeng.”
52 E Iesu a nga pevien, “Veis! Ke vodovodon
tuktuk a te vatoa no.” Ian ngas te, ba katsomatan
guor nga katsep ma a nga vemusurie e Iesu i sar.

11

E Iesu a nga rubukien i Ierusalem malan mi kovakova ka leong

(Mataio 21:1-11; Luka 19:28-40; Ioanes 12:12-19)

1 Sien gi tate nga beit i Betpage ma i Betani
simi pout i Oliv vatvatta i Ierusalem, e Iesu a nga
turan ken ba madar tovtov luo.
2 Ma a nga oeng seguor, “Ngado rakot simi
enamon i muangado, ma sien va ngado ta so beit
en, ngado ta so pare mi natu dongki gi pala, ivie
ka mei a kap ngas nga kesie. Ngado ta so ruobatie
nge kir nemei ngan.
3 Sien va ka mei ta vosuoreie ngado, ‘Surie
misa ngado ta ruobatie ine mi dongki?’ Ngado
ta oeng sien, ‘Mi Nguts a pinat surie, ma samo ta
ba ture muerngan.’ ”
4 Io, guor nga veis ma guor nga so pare mi
natu dongki i marar simi rosar gi ta nga pala simi
rumrubukien. Sien guor tate nga ruobatie,

5 ba mei gituo ta nga tuir ian en gituo nga
vereie guor, “Misa ngado tsana? Surie misa
ngado ta ruobatie ian mi natu dongki?”
6 Guor nga kuil nama malan e Iesu tate nga
vokokotie seguor, ma gituo nga tsupuk rivie guor.
7 Guor nga kir nemei ngan mi natu dongki se
Iesu. Sien guor ta nga terie maguor sar tsetstseik
i popon mi dongki, e Iesu a nga mogos i popon.
8 Palan bu mei gi nga peperan magi sar
tsetstseik i sar, ma bu mei mene gi nga peperan
bu pakapaka bebei ian gi ta nga tara i uot.
9 Egie ese gi ta nga muo ma egie ese gi ta nga
vemuir, gi nga koupkoup.

“Osana!”
“E Raban ta vatamase eie ese ta nemei ngan mi
asan mi Nguts!”
10 “E Raban ta vatamase ken mangmagoso nguts
e Davit e tamagiet ian va ta nemei!”
“Osana die i kur beitsak!”

11 E Iesu a nga rubukien i Ierusalem ma a nga
rakot simi Vona rengeir leong. A nga dedeng
veriris sibu kepineits kokouk. Ma sien a te nga
reivreiv, e Iesu a nga veis rakot i Betani meie mi
sinangavur kes ma luo bu madar tovtov.

E Iesu a nga nasaran mi ei mi fik
(Mataio 21:18,19)

11:9 Osana - mi namani Iburu ma man vuevue va “Vatoa ine!”. Mi kulou gi ko koup ngan ine mi kato nama nia puongan e Raban.
11:9 PSA 118:25; PSA 118:26

12 Simi ra vemusurie, sien gi tate nga sorvekenan i Betani, e Iesu a nga vitor.
13 I pek lili, a nga pare mi ei fik a nga vous nge pakpak, e Iesu a nga rakot sien va ta nga ra pare va a nga vua, o, kap. Sien ta nga me beit simi fik, a kap nga vorotan ka vuovuo, eiekesen bu pakpak mo, simi vunan kap va man vura bu fik nia vua.
14 Samo a nga oeng simi ei, "Kap ka mei ta ba buer nganie ka vuovuo sevoi." Ma ken sar madar tovtov gi nga rongomie misa ta nga pengan.

E Iesu a nga vara melemelen ngan mi Vona rengeir leong
(Mataio 21:12-17; Luka 19:45-48; Ioanes 2:13-22)

15 Sien gi tate nga beit i Ierusalem, e Iesu a nga rubukien i mararan mi Vona rengeir leong, ma a nga vakaek nge kareir vorotsoruo gie ese gi ta nga vevoir ma egie ese gi ta nga terie kegi sar kepineits nia vovoir ian en. Samo a nga vuir matan ngan i keim kegi sar tsur vovvoturu bu mei gi ta nga ververieis nge lakep, ma kegi sar tsur vovvoturu bu mei gi ta nga verikuil nge lakep ngan bu buen.
16 Ma a kap nga sunurie ka mene va ta nga sor kepineits nia vovoir ka i aron mi mararan mi Vona rengeir leong.
17 Ma sien e Iesu ta nga vavasengei segie, a nga pevien, "Mi Pakpak Leong a pevien,

" 'Kong vonuo gi ta vuotongie va mi vonuo nia rengeir

sibu mei kokouk simi mangmagoso enaenamon.'
Eiekesen enga nga te tsana va 'magi rie kokkoiv bu ka puerpuer.'"

18 Bu prist leong ma bu vavvasengei sibu vinuor se Moses gi nga rongomie ine ma gi nga vakaek nge nesie ka rosar nia kenvamate e Iesu. Eiekesen gi nga motovan e Iesu, simi vunan bu mei kokouk gi nga kudier ngan ken sar nama.
19 Sien tate nga reivreiv seserigo, gi nga veis sorvekenan i Ierusalem.

Mi fik a nga bukuk (Mataio 21:20-22)

20 Sivovo, sien gi ta nga vor veisveis, gi nga pare ian mi fik tate nga bukuk vakaek sibu pakpak peuk sibu buon.
21 E Petro a nga vodonomie misa e Iesu ta nga pengan ma a nga oeng se Iesu, "Vavvasengei, pare! Ine mi ei fik e ta subiran, a te bukuk!"
22 E Iesu a nga kuil nama, "Nga ta vodovodon tuktuk se Raban.
23 O oeng tuktuk senga. Sien va ka mei ta oeng ine simi pout, 'Tamtuir nge ra tsibour i rou,' ma a kap basbaslieng mi aron eiekesen ta vodovodon tuktuk va misa ta vokokotie ta tsorubeit malan, e Raban ta tsang vaotie ine.
24 Surie ine, o oeng senga, misa nga ta nongie si kenga sar nono, nga ta vodovodon tuktuk va nga te suvuon, ma e Raban ta terie senga.

11:17 ISA 56:7 **11:17** JER 7:11

25 Sien va nga ta tuir nge no, vodon rivie bu
sinavei tsokor gi ta tsana senga, terengien, e
Tamanga die i kur simi rangit ta mang vodon
rivie kenga sar sinavei tsokor.
26 [Eiekesen sien va nga ta kap vodon rivie
kegi sar sinavei tsokor, e Tamanga die i kur simi
rangit buer ta kap vodon rivie kenga sar sinavei
tsokor.”]

Bu muomuo gi nga virei surie ken duis e Iesu (Mataio 21:23-27; Luka 20:1-8)

27 Gi te buer nga beit i Ierusalem, ma sien e
Iesu ta nga vor ve veisveis i mararan mi Vona
rengeir leong, bu prist leong ma bu vavvasengei
sibu vinuor se Moses ma bu muomuo simi kulou
gi nga nemei sien.
28 Ma gi nga virei, “Ngan ke sana duis, e tsana
ine bu kepineits? Ma ese a terie sevoi mi duis
nia tsana ine?”
29 E Iesu a nga kuil nama, “O ta vereie nga ngan
mi virevirei kes ma nga ta pengan seou, va o ta
mang pengan senga ngan mi sana duis o tsana
ine bu kepineits.
30 Ken sinusuruiv e Ioanes, a nga kovuni se
Raban, o, a nga kovuni simi kulou? Nga pengan
seou!”
31 Gi nga vevuran i kotubugie kesegie ma gi
nga pevien, “Sien va giet ta pevien, ‘A kovuni se
Raban,’ e Iesu ta virei, ‘Ma surie misa nga ta kap
nga vodovodon tuktuk sien?’
32 Eiekesen sien va giet ta pevien, ‘A kovuni
simi kulou,’ mi kulou gi ta matakorot nge giet.”
(gi nga motovan mi kulou simi vunan mi kulou

kokouk gi nga vodovodon tuktuk va e Ioanes eie
mi propet tuktuk.)
33 Io, gi nga kuil nama se Iesu, “Gei kap
telekiran.”
E Iesu a nga pevien, “Eou buer o ta kap
pengan senga mi sana duis o tsana ngan ine bu
kepineits.”

12

Mi nama puppuo surie mi kulou nennei tau
(Mataio 21:33-46; Luka 20:9-19)

1 E Iesu a nga vakaek nge vokokotie bu nama
puppuo segie, “Mi ka a nga tsuorkie mi tau vain,
ma a nga oir viririsie. Samo a nga tsuopuo mi
mat nia pop poltsan bu kievkiev vain. Ma i muir,
a nga tsana mi vonuo nennei tau. I muir sien, a
nga oeng terie simi kulou tsuotstsuor meie ngan
mi kinubuits va bu kievkiev vain mene, magi
voirvoir te. Ma a nga veis rakot simi enamon
i pek.
2 Io, simi ra mi tau tate nga komois te, a nga
turan ken petspets rakot simi kulou tsuotstsuor
nia ra poro ken potpot eie sibu kievkiev vain.
3 Eiekesen gi nga rakopie ine mi petspets
nge tsatsakie. Ma gi nga ture muerngan riem
kapasen.
4 Samo a nga turan ken petspets mene te buer.
Ma gi nga nis porie mi kovan ma gi nga tsang
vatsakatie nge mamangarie.
5 A te buer nga turan mi mei mene ma ian mi
mei gi nga kenvamate. Ma a nga turan te buer
palan ken sar petspets mene, bu mei mene gi nga

tsatsakie gie, ma bu mei mene gi nga kenvamate
gie.
6 “A te nga suvuon mo ken mei kes nia turan.
Eie e natuon tamat mi aten. I muir rovrovoriu
sien kap te ka mei nia turan, a nga turan e natuon
rakot ian simi kulou tsuotstsuor. Eie a nga vodon
nge kia, ‘Gi ta mang so mangaran e natung.’
7 “Eiekesen mi kulou tsuotstsuor, gi nga roev i
kotubugie ine, ‘Arie eie ta so suvuon bu sinsuv
se taman. Nga lapus, giet ta kenvamate. Ma bu
kepineits ian va ta so suvuon, segiet mang.’
8 Io, gi nga rakopie nge kenvamate ma gi nga
tomekan die i muirmuir simi tau.
9 “Mi sana nieng, e taman mi tau ta tsana? Ta
nemei nge voguersan ine mi kulou tsuotstsuor
ma ta terie mi tau simi kulou tsuotstsuor mene.
10 Vasa, nga kap nga ase ine mi vinavataor simi
Pakpak Leong ian ta pevien,

“ ‘Mi vout mi kulou tsangtsang vonuo gi ta nga
purusie,
a me tsorubeit mi vout mogos;
11 Mi Nguts a nga tsana ine,
ma a matmatot si kegiet baidendeng.’ ”

12 Bu muomuo sibu Iuda gi nga nesie ka rosar
nia rakopie e Iesu, simi vunan gi nga rong
telekiran va e Iesu a nga vokokotie ine mi nama
puppuo surie gie. Eiekesen gi nga motovan mi
bineit, ma gi nga veis sorvekenan e Iesu.

Mi takis rakot se Kaesar
(Mataio 22:15-22; Luka 20:20-26)

12:11 PSA 118:22,23

13 Io, gi nga turan bu Parisaio ma mi gargar se
Erot rakot se Iesu nia ruom tsang nama sien.
14 Gi nga nemei sien ma gi nga pevien, “Vav-
vasengei, gei telekiran va evoi mi ka simi tuktuk.
E kap ko vemusurie mi tinatakien ka mei mene,
eiekesen e ko vavasengei ngan mi saran e Raban
ngan mi tuktuk. Vasa, a duis nia voir takis rakot
se Kaesar, o, kap?
15 Vasa, giet ta ngas vovoir, o, giet ta kap
vovoir?”
Eiekesen e Iesu a te nga telekiran kegi vinirei
binit ma a nga virei, “Surie misa nga ta lalaro
virei bitie iou? Nga terie seou ka silva lakep sibu
Roma va o ta pare.”
16 Gi nga por terie mi silva lakep sien, ma e Iesu
a nga vereie gie, “Mi patsapatsan ma mi asan ese
a mon ine simi lakep?”
Gi nga kuil nama, “E Kaesar!”
17 Samo e Iesu a nga oeng segie, “Terie rakot
se Kaesar ian se Kaesar, ma terie rakot se Raban
ian se Raban.”
Ma gi nga kudier beitsak sien.

Mi rei simi tino mumuerengei
(Mataio 22:23-33; Luka 20:27-40)

18 Samo bu Sadukaio ese gi ta pevien va kap ka
tino mumuerengei, gi nga nemei se Iesu ngan mi
virevirei.
19 Ma gi nga vereie, “Vavvasengei. E Moses
a nga vavataor vunie giet ven ne, ‘Sien va ka
ka ta maet sorvekenan ken vevien ma a kap ka
natuon, ka kasien tuir muir ta ngas reie ine mi
vevien ma ta suvu nout ken e kasien.’

20 Io, mi napaririem potsu luo bu baser kasien
gi nga mon. Mi muariem a nga rei ma a nga maet
sorvekenan ken vevien ma kap ka natuon.
21 E kasien a luongan a nga reie ine mi vevien,
eiekesen eie buer a nga maet, ma kap ka natuon.
A nga kokouk malan mo se kasien a tourngan.
22 Io, kap ka mei ine sibu baser kasien mi na-
paririem potsu luo a nga suvu madar. Vevemuir
te, ine mi vevien a nga maet buer.
23 Simi tino mumuerengei, surie ine mi na-
paririem potsu luo bu baser kasien gi ta nga reie
ine mi vevien, ese te ken vevien segie?”
24 E Iesu a nga kuil nama, “Surie misa nga
ta tsana ine mi bienebeir? Vasa, nga kap
katsep simi namanien mi Pakpak Leong, o, mi
ngesengesien e Raban?
25 Simi tino mumuerengei, gi ta kap so rei ma
vavuo gie te buer, eiekesen gi ta tsorubeit malan
bu angelo simi rangit.
26 Io, surie mi tino mumuerengei, vasa, nga kap
nga ase mi vinavataor se Moses surie mi ei to ta
nga ngang? Ian en, e Raban a nga oeng se Moses
‘Eou man Raban e Abaraam, man Raban e Isak,
ma man Raban e Iakop.’
27 Eie kap va magi Raban bu mei maet, eieke-
sen magi Raban bu mei gi ta tino. Enga nga te
bebeir kalei te!”

Mi Vuna Vinuor ian ta tsiroup
(Mataio 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 Mi vavvasengei sibu vinuor se Moses a nga
nemei nge rongomie gie gi ta nga vevuor. A nga

12:26 EXO 3:6

pare va e Iesu a nga terie segie bu banga nama
kuilkuil. Samo a nga vereie e Iesu, “Mi sana
vinuor a tsiroup sibu vuna vinuor kokouk?”
29 E Iesu a nga kuil nama, “Mi vinuor ian ta
tsiroup segie kokouk, a malan ne, ‘Rorong, Israel,
mi Nguts magiet Raban, eie mi Nguts a kes mo.
30 Ma e ta ngas lalaron beitsak mi Nguts ma
Raban ngan mi aro kokouk ma mi morumorua
kokouk ma mi vinavinadodo kokouk, ma mi
ngisingisi kokouk.’
31 Mi vuna vinuor a luongan a malan ne, ‘E ta
ngas tovie e palapala malan e ta tovie no kese.’ A
kap kavo vinuor mene a tsiroup rio ine ba vuna
vinuor.”
32 Ine mi vavvasengei sibu vinuor a nga pevien,
“Vavvasengei, ke banga nama kuilkuil. A tuktuk
e ta vakokoit malan ine. E Raban a kes mo, ma a
kap ka mei mene te buer.
33 Mi ka ta ngas lalaron beitsak e Raban ngan
mi aron kokouk ma ken teletelekirei kokouk ma
ken ngeisngeis kokouk. Ma eie ta ngas tovie
bu palapalan malan ta tovie eie kesen. Ine ba
vinuor a tsiroup rio kokouk bu tintu ma bu
tienebeir ni varam.”
34 E Iesu a nga pare va ine mi vavvasengei sibu
vinuor a nga kuil vakalaie ken nama, ma a nga
oeng sien, “E kap mon i pek nia tsorubeit mi
meinmenigie mi kulou ese gi ta mon i pakien ken
vinuor e Raban.” Ma i murien ian, kap ka mei a
ba nga vanvando vereie te buer.

Mi Messia, eie e natuon ese?
(Mataio 22:41-46; Luka 20:41-44)

12:30 DEU 6:4,5 **12:31** LEV 19:18

35 E Iesu a nga vavasengei i mararan mi Vona
rengeir leong ma a nga virei, “Surie misa bu
vavvasengei sibu vinuor se Moses gi ta nga
pevien ngan mi Messia va eie e Natuon e Davit?
36 Mi Moromoruo Tamat a nga teir vienvien-
don se Davit va ta nga vakokoit katsep ngan:

“ ‘E Raban a nga pevien si mong Nguts:
“Mogos si kong riem suv,
oit va o ta terie ma sar matakorot
i pakien ba naparikame.” ’

37 E Davit kesen a nga vuotongie mi Messia va
‘mi Nguts’. Vasa ta me beit ven va mi Messia eie
e Natuon e Davit?”
Mi bineit leong gi nga rorong se Iesu ngan mi
nires.
38 Sien e Iesu ta nga vavasengei, a nga pevien,
“Nga ta nenei kalei nge nga kesenga sibu vav-
vasengei sibu vinuor. Gi ko lalaro vakam nge
veis tateie magi sar tsetstseik kuar, ma gi ko
lalaron va mi kulou gi ta ve mangara gie sibu
korot nia verikuil nge kepineits.
39 Ma gi ko lalaron kegi sar mogomogos bu
muomuo si kegi sar vona rengeir ma kegi sar
mogomogos mi kulou asna sibu nginou.
40 Gi ko bit tsana kegi sar kepineits bu vevien
naor gi tate mamaet labeit. Ma gi ko vakam nge
vuotongie kegi sar nono kuar. Mi sua kulou ine,
gi ta so suvuon mi vinatoreis leong.”

Ken tienebeir mi vevien sinaortsak
(Luka 21:1-4)

12:36 PSA 110:1

41 E Iesu a nga mogos matan veie mi korot
teteir tienebeir simi Vona rengeir leong, ma a nga
pare gie gi ta nga terie kegi sar lakep i aron ine
mi korot teteir lakep. Palan mi kulou suvuram
gi nga terie kegi sar lakep leong.
42 Eiekesen mi vevien sinaortsak tate nga
mamaet labeit a nga nemei nge terie ba natunatu
lakep luo mi putu sien a oit malan mi toea kes
mo.
43 E Iesu a nga kukuo ken sar madar tovtov
ma a nga oeng segie, "O oeng tuktuk senga, ine
mi vevien sinaortsak a terie mi tienebeir leong
beitsak rio bu mei mene gi ta teteir.
44 Egie kokouk gi terie mo mi mememoruon
kegi sar sinsuv, eiekesen ine mi vevien si ken
mienagos ni sinaortsak, a teir vuruvan te ken sar
sinsuv kokouk ian ta oit nia tino ngan."

13

Man sar totourlekier mi votovoto
(Mataio 24:1,2; Luka 21:5,6)

1 Sien e Iesu tate nga sorvekenan mi Vona
rengeir leong, mi meinmenien ken sar madar
tovtov a nga pevien sien, "Pare, vavvasengei!
Madar! Vasa ine bu banga vout ma bu banga
vonuo!"
2 E Iesu a nga kuil nama, "E pare ine bu vonuo
leong? Kap ka vout kes ta so muturungie ka
turan vout. Bu vout kokouk gi ta vatsarerie
vuturungie gie i keim."
3 Sien e Iesu ta nga mogos simi pout i Oliv
matan veie mi Vona rengeir leong, e Petro,

e Iakobo, e Ioanes, ma e Andre gi nga virei menentan,
4 “Pengan segei, venenges ine bu kepineits ta ba tsorubeit? Ma bu sana totourlekier gi ta me vara tuktuk ngan?”

5 E Iesu a nga oeng segie, “Nga ta ngas nenei kalei va kap ka mei ta bitie nga.
6 Palan bu mei gi ta nemei ngan mi asoung nge pevien, ‘Arie eou mi Karisito ine.’ Ma gi ta bitie palan bu mei.
7 Sien va nga ta rongovan bu vinevineken vatavatat ma bu nama i sar surie bu vinevineken i pek, kian va nga ta kudier tsak. Bu suasuada kepineits malan ine ta ngas tsorubeit, eiekesen man votovoto ine mi kaber ta kap ngas beit.
8 Ka enamon mene ta tamtuir nge makiur meie ka enamon mene, ka mangmagoso nguts mene ta makiur meie ka mangmagoso nguts mene. Kavo enamon mene gi ta suvuon mi oen leong ma bu se. Ine bu kepineits ta malan man vakavakaek mi vinavasor simi vevien va ta por madar.

9 “Nga nenei kalei. Gi ta rakopie nga nge voturie nga i matan bu ka simi vinuor, ma gi ta tsatsakie nga i aron bu vona rengeir sibu Iuda. Surie mi asoung, gi ta voturie nga i matan bu gavana ma bu kovakova ka leong, terengien va nga ta mang vakokoit vakatsepa gie ngan mi Banga Vinavatei.
10 Eiekesen i muan man votovoto mi mangmagoso enaenamon va ta tsorubeit, gi ta ngas muna vavatei ngan mi Banga Vinavatei sibu vuna enamon kokouk.

11 Sien va gi ta rakopie nga nge kerie nga
rakot simi vinuor, kian va nga ta vodovodon
palan surie mi sana nama va nga ta so vokokotie
simi keipkepide ra nia vuor nama. Nga ta
so vokokotie mi sana kepineits mi Moromoruo
Tamat ta terie senga ian simi keipkepide ra, simi
vunan kap va enga nga ta so vakokoit, eiekesen
mi Moromoruo Tamat.
12 "Ka ka ta so roev terie e kasien simi miensei,
ma ta malan buer mo, si kaba baser taman. Bu
madar gi ta so matakorot meie bu tamagie ma bu
kinagie ma gi ta terie bu tamagie ma bu kinagie
simi miensei.
13 Mi kulou gi ta so matakorot nge nga surie mi
asoung, eiekesen eie ese ta so tuir ngeisngeis oit
simi ra vekvekitip, mi Nguts ta so vatoa.
14 "Nga ta ba pare 'mi kepineits ta molubiets'
va ta tuir simi korot tamat ivie ta kap oit va ta
tuir en. (Mi mene ta ase ine mi nama, ta ngas
katsep.) Sien va ine mi kepineits ta beit, egie ese
gi ta mon i Iudea, gi ta ngas vi ra kien sibu pout.
15 Eie ese ta mon i pungan ken vonuo, kian va
ta tsour nge rubukien nia poro ken sar kepineits.
16 Ma buer eie ese ta mon i tau, kian va ta
muerengei nia poro man kuirkuir.
17 Lavei! Mi masitinoiv leong segie mi langei
gi ta tian ma mi langei vusus ian simi keipkepide
ra!
18 Nga no va ine bu kepineits tsokor gi ta kap
mang beit sibu rangi bat,
19 simi vunan ian simi ra mi tsienakor leong
beitsak ta so beit, ian ta kap nga tsorubeit

13:14 DAN 9:27; DAN 11:31; DAN 12:11

vakaek si man tsuoktsuok vakaek mi vinagoso
oit nevere, ma i murien ta kap kavo kepineits
tsak malan te buer.
20 Sien va e Raban a kap nga por potiepotien
ine bu ra, va kap ka mei a to. Eiekesen surie ken
kulou vivviel, a te por potiepotien ine bu ra.
21 Ian sibu ra, sien va ka mei ta pevien senga,
‘Pare, ine arie mi Messia o, eie nikot!’ kian va
nga ta vodovodon tuktuk sien,
22 simi vunan bu messia bitbit ma bu propet
bitbit gi ta beit. Ma gi ta so tsana bu suasuada
totourlekier ma bu kepineits ni vovokudier. Sien
va ta oit, gi ta bit tsana ken kulou vivviel e Raban.
23 Io, nga nenei kalei. Pare! O te muna pengan
senga ine bu kepineits i muan va gi ta ba so beit.”

24 “Ian sibu ra, vemusurie ine bu ra ni
vinekikin tsokor,
“ ‘mi matanias ta so rar bungou,
ma mi vura ta kap so puits;
25 bu kaemkaem gi ta so kor kovuni simi rangit,
ma man sar ngeisngeis mi mariu gi ta so
moruor.’

26 “Ma gi ta pare e Natuon mi Ka va ta nemei
i popon mi balbal meie mi ngeisngeis leong ma
mi matvinavaso.
27 Ma e Raban ta turan ken sar angelo nia
kir kakaku gie ken kulou vivviel kuvu siba
matamour voveit, kovuni simi tangatson mi
mangmagoso enaenamon, oit simi tangaots ka ie.

13:25 ISA 13:10; ISA 34:4

28 “Nga ta por vavakatsep simi sinavien mi ei
fik. Sien va bu rakarakan va gi tate beit mang-
mangeda ma vakaek nge bira, nga ta telekiran
va man vura mi parpar a te vatavatat.
29 Io, sien va nga ta pare ine bu kepineits gi
ta vor ve tsotsorubeit, nga ta telekiran va a te
vatavatat ian mi ra.
30 O oeng tuktuk senga, mi kuoluon ine bu ra gi
ta kap ngas voto rovoriu tuir oit ine bu kepineits
kokouk ta tsorubeit.
31 Mi rangit ma mi kaber ta so voto eiekesen
kong sar nama ta kap so voto.

Kap ka mei a telekiran ian mi ra ma mi keipkepide ra
(Mataio 24:36-44)

32 “Kap ka mei a telekiran venenges ian mi ra
ma mi keipkepide ra va ta tsorubeit. Bu angelo
simi rangit ma e Natuon buer gi kap telekiran,
eiekesen mi Tam kesen mo a telekiran.
33 Nga ta nenei kalei ma nga ta mat panpan!
Simi vunan nga kap telekiran venenges ine mi
ra va ta beit.
34 Ine mi ra ta malan mi ka ta nga veis
sorvekenan ken vonuo rakot simi enamon i pek.
Ma a nga teir tsientsang vovokes si ken sar
petspets. Ma a nga oeng simi petspets ta nga
naneie mi matavanuo va ta nga nennei kalei.

35 “Io, nga nenei kalei, simi vunan nga kap
telekiran venenges e taman ian mi vonuo va
ta muerengei. Tavakier, sireivreiv, o, sikati
potaram, o, simi to ta kurkuku, o, sivovo
mokuopkuop.

36 Sien va ta muerengei lalapus, ta masi me
vorota no va e ta mon muang.
37 Misa o pengan senga, o pengan sibu mei
kokouk. ‘Nga nenei kalei!’ ”

14

Mi vevien a nga soan mi da sosong i kovan e Iesu
(Mataio 26:1-5; Luka 22:1,2; Ioanes 11:45-53)

1 Ba ra a te nga luo karie mo, mi Nginu Pasova
ma nian mi Tsoik kap ka iis sien. Bu prist leong
ma bu vavvasengei sibu vinuor se Moses gi nga
vor ve nesienesie ka rosar nia raok menentan
nge kenvamate e Iesu.
2 Eiekesen gi nga pevien, “Kian va giet ta tsana i
kinorotuon mi nginou. Mi kulou gi ta masi tsuok
vakake ka tseng.”
3 Simi ra mene sien e Iesu ta nga mon i Betani,
a nga mogos i bingan mi tsur ngongou i aron ken
vonuo e Simon ese ta nga suvuon mi mienarouk
lepra muomuo. Sien ta nga mon ian en, mi
vevien a nga nemei ngan mi utut vout ta nga
vous ngan mi da sosong gi ta tsana ngan mi
dangien mi nat matan kesen. Man voirvoir ine
mi da sosong a vaen beitsak. A nga porie mi
ngutsuon ine mi utut, ma a nga soan mi da
sosong i kovan e Iesu.
4 Bu mei mene segie gi ta nga mon, gi nga
petseir nge oengoeng palan, “Surie misa ta soe
tuvuon ngan ine mi da sosong?
5 Ine mi da sosong, a oit va giet ta verikuil
ngan ba sinangavur tour koboit (300) bu lakep

denari. Ma ian mi lakep giet oit nia terie sibu sinaortsak." Ma gi nga nasaran ine mi vevien.

6 E Iesu a nga pevien, "Nga tsupuk rivie. Surie misa nga ta nama palan ngan ine mi vevien? Eie a tsana mi banga kepineits seou.

7 Bu sinaortsak gi ta mon meie nga sibu ra kokouk, ma nga ta oit nia kulie gie sibu ra sien va nga ta lalaron. Eiekesen eou o ta kap mon meie nga sibu ra kokouk.

8 Ine mi vevien a te tsana misa a oit va ta tsana. A soan mi da sosong i kurikuriung nian kong mintur i aron mi monmon i muan kong miensei.

9 O oeng tuktuk senga, simi sana korot simi mangmagoso enaenamon gi ta vavatei ngan en mi Banga Vinavatei, mi sana kepineits ine mi vevien ta tsana gi ta vavatei ngan buer nia vodonomie ngan eie."

10 Samo e Iudas Iskariot, mi meinmenien mi sinangavur kes ma luo bu madar tovtov, a nga rakot sibu prist leong nia roev terie e Iesu segie.

11 Gi nga res beitsak nia rongomie ine mi namanien ma gi nga kukubuits nia teir lakep sien. Io, e Iudas a nga dedeng ngan ka kientsep nia roev terie e Iesu segie.

Ken nginou vekvekitip mi Nguts

(Mataio 26:17-25; Luka 22:7-14,21-23; Ioanes 13:21-30)

12 Mi ra vourvour simi nginou nian mi Tsoik kap ka iis sien, a te nga beit va gi ta keda sien ka natu sipsip va mi tienebeir ni varam simi

---

14:5 denari - mi namani Grik ma man putu ine mi lakep a oit man voirvoir ka mei ta tsatsang simi ra kes.

Nginu Pasova. Io, ken sar madar tovtov e Iesu
gi nga vosuoreie, “Ivie e lalaron va gei ta rakot
nge rorois ngan en mi Nginu Pasova va e ta ra
nganie?”
13 Io, a nga turan ken ba madar tovtov luo ma
a nga oeng seguor, “Ngado rubukien i Ierusalem,
ma ngado ta so vesuei meie mi ka a sorokie ken
utut mi da sien. Ngado ta so vemusurie.
14 Ma ngado ta so oeng se taman mi vonuo ine
mi ka ta rubukien en ven ne, ‘Mi vavvasengei a
virei, “Iva ngan mi roruom ken bu vasier va o ta
nganie en mi Nginu Pasova meie kong sar madar
tovtov?” ’
15 Eie ta vasangan sengado mi roruom leong
i kur, bu mogomogos ma mi tsur ngongou a
mon en. Ngado ta ra tsang rorrois ngan mi
nginonginou niagiet ian en.”
16 Ba madar tovtov guor nga veis rubukien
i Ierusalem nge vorotan bu kepineits kokouk
malan mo e Iesu tate nga vokokotie seguor. Io,
guor nga tsang rorrois ngan mi Nginu Pasova en.
17 Sien tate nga reivreiv seserigo, e Iesu meie
ken sar madar tovtov mi sinangavur kes ma luo
gi nga beit.
18 Sien gi tate nga mogos viririsie mi tsur
ngongou nge ngou, a nga pevien, “O oeng tuktuk
senga, ka mei senga ese ta ngou meie iou ta roev
terie iou simi matakorot.”
19 Gi nga mesirik, ma egie keskes gi nga vereie
e Iesu, “A tuktuk, kap va eou, va gerek?”
20 E Iesu a nga kuil nama, “Mi mei senga mi
sinangavur kes ma luo, ese ta tsonga mi poko
tsoik meie iou i aron mi koi ngongou, arie eie.

21 E Natuon mi Ka ta mesei vemusurie malan
mo mi Pakpak Leong ta vakokoit. Eiekesen, mi
tsienakor leong simi ka ese va ta roev terie iou
simi matakorot! Ta kalei sien va gi kap nga
kava."
22 Sien gi tate nga vor ve ngongou, e Iesu a nga
poro mi tsoik nge vuot kalei se Raban ma a nga
potakie nge terie si ken sar madar tovtov. Ma a
nga pevien, "Nga poro nge nganie, ine arie mi
piripiriung."
23 Samo, a nga poro mi koi unun ma a nga vuot
kalei ngan se Raban ma a nga vetserie segie ma
egie kokouk gi nga un sien.
24 A nga oeng segie, "Ine arie mi daroung nian
mi kinubuits vour va ta tamasoei nian bu mei
palan.
25 O oeng tuktuk senga, o ta kap ba buer
unumie mi dangi vuavua vain oit simi ra va o
ta nangba so unumie mi dangi vain vour i aron
ken mangmagoso Nguts e Raban."
26 Sien gi tate nga keveir vaton mi paka rengeir,
gi nga veis rovotsour rakot simi pout i Oliv.

E Iesu a nga peterie e Petro va ta nga vamoie (Mataio 26:31-35; Luka 22:31-34; Ioanes 13:36-38)

27 E Iesu a nga pevien segie, "Enga kokouk nga
ta so murien veie iou surie mi Pakpak Leong a
pevien ne,

" 'O ta keda mi ka nennei sipsip,
ma bu sipsip gi ta vi vepitsitsei.'

14:27 ZEC 13:7

28 Eiekesen i murien va o ta to muerengei simi
miensei, o ta muo senga rakot i Galili."
29 E Petro a nga oeng sien, "Misasien va egie
kokouk gi ta murien veie no, eou o ta kap."
30 E Iesu a nga oeng sien, "O oeng tuktuk sevoi.
Ine sikati ngas te i muan va mi to ta kurkuku
vuluo, evoi kese ngas te, e ta so vamoie iou
votour."
31 Eiekesen e Petro a nga vakokoit ngeisngeis,
"Misasien va o ta so mesei meie no, o ta kap oit
nia vamoie no." Ma egie kokouk gi nga vakokoit
malan buer.

Getsemane
(Mataio 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Gi nga rakot simi korot gi ta nga vuotongie
ngan i Getsemane, ma e Iesu a nga oeng si ken
sar madar tovtov, "Nga mogos en ne. O ta ra no."
33 A nga kerie e Petro, e Iakobo ma e Ioanes,
ma a nga vakaek nge rongmetsikien mi putu ma
mi masitinoiv leong.
34 Ma a nga oeng segituo, "Mi aroung a te vous
ngan mi aor tsak ma a te vatvatta kenvamate iou.
Ngatuo ta mon en ne nge nennei."
35 A nga veis rakot lili sorvekena gituo. Ma a
nga tsibour mutur simi kaber. Ma a nga no va
ine mi keipkepide ra ta mang nga evisie sien va
a oit.
36 A nga no, "Abba, Tama, bu kepineits kokouk
a oit mo va e ta tsana. Por tsana seou ine mi koi
simi vinekikin. Eiekesen vemusurie ke lalaron
ma a kap va kong lalaron."
37 Samo e Iesu a nga muerengei rakot si ken
ba madar tovtov ma a nga vorota gituo gituo ta

nga muang. A nga oeng se Petro, “Simon Petro,
e muang? A kap oit va e ta pan meie iou si ka
aua kes?
38 Ngatuo ta pan nge no, terengien ngatuo ta
kap mang kor simi konokonon. Mi moromoruo
a sunuir, eiekesen mi pirpir a kap suvu ngeis-
ngeis.”
39 E Iesu a te buer nga veis sorvekena gituo nge
ra no malan mo vourvour.
40 Sien ta nga muerengei, a te buer nga me
vorota gituo gituo ta nga muang, simi vunan
bu katsomatagituo a nga putu. Gituo kap nga
telekiran misa va gituo ta nga pengan sien.
41 Sien ta nga muerengei votour ngan, a nga
oeng segituo, “Ngatuo ngas vor ve mumuang mo
nge maes? A te oit! Mi keipkepide ra a te beit.
E Natuon mi Ka gi tate roev terie i riman bu ka
tsokor.
42 Ngatuo tamtuir! Giet tate ra! Pare, eie te mi
ka va ta roev terie iou i rimagie bu ka tsokor!”

Gi nga rakopie e Iesu
(Mataio 26:47-56; Luka 22:47-53; Ioanes 18:3-12)

43 Ian ngas te, sien ta ngas nga vor ve vak-
vakokoit, e Iudas mi meinmenien mi sinangavur
kes ma luo bu madar tovtov a nga beit. Mi
kulou palan gi nga nomeie ma gi nga sorokie
kegi sar kuor ma bu bam. Bu prist leong ma
bu vavvasengei sibu vinuor se Moses ma bu
muomuo simi kulou gi nga tura gie.
44 Io, ine mi ka ni roev terie e Iesu a te nga rove
mi totourkilal meie gie ven ne, “Mi mei ese o ta

so ngungurie, arie eie mi ka. Nga ta rakopie. Ma
nga ta rur kitipan si ken sar madar tovtov."
45 E Iudas a nga lalapus rakot se Iesu ma a nga
pevien, "Vavvasengei!" Ma a nga ngungurie.
46 Mi kulou gi nga rakopie e Iesu nge visie.
47 Samo mi mene segie ese ta nga tuir vata-
vatat, a nga teie vorotsoruo ken kuor ma a nga
tseir rivie mi tateringan ken petspets mi kovan
bu prist.
48 Samo a nga oeng simi kulou, "Vasa, nga kia
va eou mi ka kenken? Arie mi vunan nga te
nemei ngan bu kuor ma bu bam nia me rakopie
iou?
49 Sibu ra kokouk o nga mon meie nga nge
vavasengei i mararan mi Vona rengeir leong
ma nga kap nga rakopie iou. Eiekesen ine bu
kepineits a tsorubeit nia vaotie bu nama simi
Pakpak Leong."
50 Samo ken sar madar tovtov kokouk gi nga
sorvekenan nge vi.
51 Mi ka vour a nga vemusurie e Iesu ma a
nga kukuov ngan mi lavlav mo. Sien gi tate nga
rakopie e Iesu,
52 ine mi ka vour a nga soer sorvekenan ken
lavlav ma a nga vi beol.

E Iesu i matan mi Sanedrin
(Mataio 26:57-68; Luka 22:54,55,63-71; Ioanes 18:13,14,19-24)

53 Gi nga kerie e Iesu rakot simi kovan bu
prist. Ma bu prist leong kokouk, bu muomuo
simi kulou ma bu vavvasengei sibu vinuor se
Moses gi nga beit kokouk.

54 E Petro a nga vemusurie e Iesu i pek lili oit a
nga rubukien i mararan ken vonuo mi kovan bu
prist. Ian en, a nga mogos meie mi kulou nennei
ma a nga miriur simi leing.
55 Bu prist leong ma mi Sanedrin kokouk,
gi nga nesie kavo nama vinepipits nia vuortie
e Iesu, terengien va gi ta mang nga oit nia
kenvamate, eiekesen gi kap nga vorotan kavo
nama.
56 Palan bu mei gi nga vokokotie bu suasua
nama binit veie. Eiekesen kegi sar nama gi kap
nga soer kokouk.
57 Samo, bu mei gi nga tamtuir ma gi nga
vokokotie ine bu namani binit surie eie,
58 "Gei nga rongomie a nga pevien malan ne, 'O
ta vatsarerie ine mi Vona rengeir leong mi kulou
gi ta nga tsana. Ma i murien ba ra tour, o ta tsana
mi mene ian mi ka ta kap oit nia tsana.' "
59 Eiekesen kegi sar nama gi kap ngas nga soer
kokouk.
60 Samo mi kovan bu prist a nga tsik tamtuir
i matagie ma a nga vereie e Iesu, "Vasa, e ta
kap kulie ka nama ine sibu nama mi kulou gi
ta vepitsie no ngan?"
61 Eiekesen e Iesu a nga tuir bong mo ma a kap
nga kuil nama.
Mi kovan bu prist a te buer nga vereie e Iesu,
"Arie evoi mi Messia e Natuon e Raban ese giet
ta ko puongan."
62 E Iesu a nga pevien, "Arie eou mo, ma e ta
ba pare va e Natuon mi Ka ta mogos si ken riem
suv e Raban a ngeisngeis beitsak ma ta nemei i
popon bu balbal simi mariu."

63 Mi kovan bu prist a nga derikie man kuirkuir
nge pevien, “Surie misa giet ta pinat surie ka
nama mene te buer nia vuortie?
64 Nga te rongomie ine mi namani oeng bal-
apoik ngan e Raban. Vasa kenga vienviendon?”

Egie kokouk gi nga vuor terie e Iesu simi
miensei malan va a nga tsana ka tsaka sinavei
ian ta otien mi miensei.
65 Samo bu mei gi nga vakaek nge kientsuo ma
gi nga rorotsie mi poko lavlav i matan ma gi nga
tutuo ngan bu rimagie ma gi nga pevien, “Pengan
ese a tutuo no!” Ma mi kulou nennei gi nga kerie
nge tsatsakie.

E Petro a nga vamoie e Iesu
(Mataio 26:69-75; Luka 22:56-62; Ioanes 18:15-18,25-27)

66 Sien e Petro ta nga mon i keim simi marara
vuor nama, mi vevien petspets simi kovan bu
prist a nga ra nemei.
67 Sien ta nga pare e Petro ta nga mariur, ine
mi vevien a nga deng vangvangasie.

Ma a nga pevien, “Evoi buer e nga ko mon meie
e Iesu kovuni i Nasaret.”
68 Eiekesen e Petro a nga vamoi. Ma a nga
pevien, “O kap telekiran, o, o kap katsep simi
sana e ta vokokotie.” Ma a nga veis rakot simi
rumrubukien ian simi marara vuor nama. Samo
mi to a nga kurkuku.
69 Sien ine mi vevien petspets ta nga pare eie
ian en, a te buer nga oeng segie ian gi ta nga tuir
kouk, “Ine mi ka, eie mi meinmenigie.”
70 E Petro a te buer nga vamoi.

I muir lili, egie gi ta nga tuir kouk, gi nga
pevien se Petro, “A tuktuk, evoi mi meinmenigie,
simi vunan evoi mi kangi Galili buer.”
71 Samo a nga vakaek nge vakavakariem ngan
e Raban i matagie, “O kap telekiran ian mi ka
nga ta pepengan.”
72 Ian ngas te, mi to a nga kurkuku vuluongan.
Samo, e Petro a nga vodonomie mi nama e Iesu
ta nga vokokotie sien ven ne, “I muan va mi to
ta kurkuku vuluo, e ta vamoie iou votour.” Ma a
nga tsuok nge tina.

15

E Iesu a nga tuir i matan e Pilato
(Mataio 27:1,2,11-14; Luka 23:1-5; Ioanes 18:28-38)

1 Tsourvovo mokuopkuop, bu prist leong ma
bu kovakova ka meie bu vavvasengei sibu vinuor
ma mi Sanedrin kokouk, gi nga beit simi vien-
viendon kes. Ma gi nga visie e Iesu nge kir rakot
ngan ma gi nga terie i napariman e Pilato.
2 E Pilato a nga vosuoreie, “Arie evoi mi
kovakova ka leong sibu Iuda?”
E Iesu a nga kuil nama, “A malan e tate
vuotongie.”
3 Bu prist leong gi nga vepitsie ngan bu
kepineits palan.
4 Samo e Pilato a te buer nga vosuoreie, “Vasa,
e ta kap kulie ka nama? Pare, a vovies bu
kepineits palan gi ta vepitsie no ngan.”
5 Eiekesen e Iesu a kap nga kuil nama te, ma e
Pilato a nga kudier ngan.

6 Sibu Nginu Pasova kokouk, mi gavana a
nga ko ruom rivie ka ka tsatsang vinatoreis
vemusurie kegi lalaron mi kulou.
7 Mi ka mi asan e Barabas a nga mon simi vona
vinatoreis meie egie ese gi ta nga ko matakorot
meie mi gavaman. Gi nga kenvamate bu mei sien
gi ta nga mon simi tseng leong.
8 Mi bineit gi nga beit nge vosuoreie e Pilato
va ta nga ruom rivie ka ka tsatsang vinatoreis
malan ta nga ko munu tsana.

9 E Pilato a nga virei, “Nga lalaron va o ta ruom
terie senga ine mi kovakova ka leong sibu Iuda?”
10 A nga telekire vititirie va bu prist leong gi
nga terie e Iesu i napariman simi vunan gi nga
ngungutsuo surie ken tsientsang.
11 Eiekesen bu prist leong gi nga tut ka i murien
mi bineit va e Pilato ta nga ruom rivie e Barabas
rakot segie nia verikulie e Iesu.

12 E Pilato a nga vereie gie, “Misa o ta tsana sien
ine mi ka nga ta vuotongie va eie mi kovakova
ka leong sibu Iuda?”

13 Gi nga koupkoup, “Vetekiuo simi koitskoits!”

14 E Pilato a nga virei, “Surie misa? Mi sana
tsienakor a nga tsana?”

Eiekesen gi nga koupkoup leong beitsak,
“Vetekiuo simi koitskoits!”

15 E Pilato a nga lalaro varese mi bineit. Io, a
nga ruom rivie e Barabas terie segie. E Pilato a
nga oeng va gi ta nga beilbeiltsie e Iesu. Ma a nga
terie e Iesu va gi ta nga vetekiuo simi koitskoits.

Bu ka ni minakiur gi nga vavangiets ngan e Iesu
(Mataio 27:27-31; Ioanes 19:2,3)

16 Mi kulou ni minakiur gi nga kir rubukien
ngan e Iesu si ken vonuo mi gavana, gi ko
vuotongie ngan va mi Praetorium, ma gi nga kuk
kakuon mi gargar simi kulou ni minakiur.
17 Gi nga vavatsekie ngan mi lavlav dav, ma gi
nga ruonie man kovage ngan bu suo tsotso nge
vavatsekie simi kovan.
18 Ma gi nga vakaek nge koup rakot sien, "E ta
tino kuar, mi kovakova ka leong sibu Iuda!"
19 Gi nga nisnis ka i kovan ngan mi vaong nge
kientsuo. Gi nga sege pukupukukaek ma gi nga
rangarie.
20 Ma sien gi tate nga vavangiets vaton, gi nga
tsang rivie mi lavlav dav sien ma gi nga vavat-
sekie ngan man sar tsetstseik kesen. Samo gi nga
kir varakoto nia ra vetekiuo simi koitskoits.

Gi nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits
(Mataio 27:32-44; Luka 23:26-43; Ioanes 19:17-27)

21 E Simon mi kangi Kurene, eie e taman e
Aleksandro ma e Rupus. A nga kovuni si ken
enamon ma a nga veis rov rio gie nia rubukien
simi taon. Ma gi nga votsuoke nia sorokie mi
koitskoits.
22 Gi nga kerie e Iesu rakot simi korot gi ta
vuotongie ngan i Golgota (man vuevue va, 'Mi
Korot simi Paptikov')
23 Samo gi nga terie sien mi puk dangi vain gi
nga guol meie ngan mi dangi ei bo, eiekesen a
kap nga unumie.

24 Ma gi nga vetekiuo simi koitskoits. Gi nga
potakie man sar tsetstseik, ma gi nga paluo ngan
mi pinaluo nia pare va ese mei segie va ta nga
poro ken ka sana kepineits.

25 Gi nga vetekiuo e Iesu simi koitskoits simi 9
kilok sivovo.
26 Mi vinavataor vavakatsep surie mi sana
nama gi ta nga vuortie ngan a nga aes malan ne,
'MAGI KOVAKOVA KA LEONG BU IUDA'
27 Gi nga vetekiuo ba ka puerpuer luo siba
koitskoits i bingan e Iesu, mi mei kes si ken bieng
suv ma mi mei mene si ken bieng kieir.
28 [Ma mi mat vinavataor simi Pakpak Leong a
nga me tsorubeit tuktuk sien ta nga pevien, "Gi
nga aes meie ngan bu ka tsokor."]
29 Egie ese gi ta nga veis rov riu gi nga erire kov
nge oeng balapoik ngan ma gi nga pevien, "Arie
evoi, e pevien va e ta vatsarerie mi Vona rengeir
leong ma e ta ba buer tsuok voturie i aron ba ra
tour!
30 Tsour peuk vekenan mi koitskoits nge vatoa
no kese!"

31 Ine simi rosar kes mo, bu prist leong ma
bu vavvasengei sibu vinuor se Moses gi nga
vavangiets ngan e Iesu i kotubugie ma gi nga
pevien, "A nga vatoa bu mei mene eiekesen a
kap oit nia vatoa eie kesen!
32 Giet ta be pare ine mi Messia, mi kovakova
ka leong sibu Israel, va ta tsour peuk vekenan
mi koitskoits. Terengien giet ta mang pare nge
vodovodon tuktuk sien!" Ba ka gi ta nga vetekiuo

15:28 ISA 53:12

siba koitskoits i bingan e Iesu, guor nga oeng
balapoik ngan buer.

Ken miensei e Iesu
(Mataio 27:45-56; Luka 23:44-49; Ioanes 19:28-30)

33 Sisiat potaram beit simi 3 kilok sireivreiv, mi
ngingi leong a nga kuva mi enamon kokouk.
34 Ma simi 3 kilok sireivreiv e Iesu a nga koup
leong, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Man vuevue
va, "Mong Raban, mong Raban, surie misa e tate
murien veie iou?"
35 Sien bu mei segie gi ta nga tuir vatavatat nge
rongomie ine, gi nga pevien, "Nga rorong, eie a
kukuo e Eliia."
36 Mi ka a nga soer rakot nge ra vosuvie mi
poko kukui kuvu i rou simi dangi vain monour,
ma a nga rorotsie simi poko ei nge vutuirse terie
se Iesu va ta nga un. Ma a nga pevien, "Kian be!
Giet ta be pare va e Eliia ta nemei nge por terie
i keim."
37 E Iesu a nga koup leong, ma a nga maes rivie
ken tino.
38 Mi baba gi ta nga tsana ngan mi lavlav leong
nge bangie kitipan mi Korot Tamat Rovoriu simi
Vona rengeir leong a nga kedeir napaluo kovuni
i kur beit i keim.
39 Ma sien mi muomuo simi kulou ni minakiur
ta nga tuir i muan e Iesu ta nga pare vasa a nga
mesei ven, a nga pevien, "A tuktuk te, ine mi ka
eie e Natuon e Raban!"
40 Mi langei mene gi nga tuir i pek ma gi nga
dedeng. I kinorutugie ine, e Maria kovuni i

15:34 PSA 22:1

Magadala, a, e Maria e kinan e Ioses, e kasien
lili e Iakobo, ma e Salome.
41 I Galili, ine bu vevien gi nga ko vemusurie e
Iesu ma gi nga ko deng surie ken sar pinat. Palan
bu vevien mene gi ta nga nomeie e Iesu rakot i
Ierusalem, gi nga mon buer.

Gi nga puonongie e Iesu
(Mataio 27:57-61; Luka 23:50-56; Ioanes 19:38-42)

42 Ine mi ra mi ra i muan mi Rangi Minaes. Mi
ra nia tsatsang rorrois. Io, sien tate nga reivreiv
seserigo,
43 e Iosep kovuni i Arimatea a nga rakot ngan
mi aor ngeisngeis se Pilato nge vosuoreie nia
poro mi piripirien e Iesu. Eie mi ka aiminangarei
i kotubuon mi Sanedrin ma eie buer a nga rorois
surie ian mi ra va e Raban ta vuor.
44 E Pilato a nga kudier sien ta nga rongomie
va e Iesu a te nga maet. E Pilato a nga tuturei
surie mi muomuo simi kulou ni minakiur ma a
nga vosuoreie va e Iesu a nga maet kebeir te.
45 Sien e Pilato tate nga rorong kalei simi
muomuo simi kulou ni minakiur va e Iesu a te
nga maet, a nga sunuir terie mi piripirien e Iesu
se Iosep.
46 Io, e Iosep a nga vorie bu lavlav puneits
ma a nga por votsorungie mi piripirien e Iesu
nge gulie ngan bu lavlav puneits ma a nga ra
vuturungie i aron mi monmon ta nga kole simi
vout. Samo, a nga vovulie mi vunavout leong
kitipan mi rumrubukien simi monmon.

47 E Maria kovuni i Magadala meie e Maria
e kinan e Ioses, guor nga pare ivie ta nga
vuturungie en.

16

Ken tino mumuerengei e Iesu
(Mataio 28:1-8; Luka 24:1-12; Ioanes 20:1-10)

1 Sien mi Rangi Minaes tate nga voto, e Maria
kovuni i Magadala, e Maria e kinan e Iakobo, ma
e Salome gituo nga voir da sosong va gituo ta
mang nga rakot nge ra vososongo mi piripirien
e Iesu.
2 Tsourvovo simi ra vourvour simi wik, sien mi
matanias tate nga rar tsour, gituo nga veis rakot
simi monmon.
3 Ma gituo nga vevirei nge gituo keskes, “Ese
ta so vuvuil rivie mi vunavout i matan mi
monmon?”
4 Eiekesen, sien gituo ta nga so dedeng kien,
gituo nga pare ine mi vout gi te nga vuvuil rivie.
Ine mi vout a nga leong beitsak.
5 Sien gituo ta nga rubukien simi monmon,
gituo nga pare mi ka vour ta nga tsekie man
tsetstseik puneits a nga mogos simi bienengeiv
suv, ma gituo nga kudier.
6 A nga pevien, “Ngatuo ta kap kudier. O
telekiran va ngatuo nesie e Iesu kovuni i Nasaret
ese gi ta nga vetekiuo simi koitskoits. Eie a kap
mon ine. A te to muerengei! Ngatuo pare mi
korot gi ta nga vuturungie mi piripirien en.
7 Ngatuo veis nge ra pengan si ken sar madar
tovtov ma e Petro ven ne, ‘E Iesu a te muo nge

nga rakot i Galili. Ian en, nga ta so pare eie malan
mo ta nga vokokotie senga.' "
8 Gituo nga kudier tsak nge dendeir ma gituo
nga rovotsour nge vi simi monmon. Gituo kap
nga pengan ka kepineits si ka mei mene, simi
vunan gituo nga motou.

[Bu mat vinavataor muomuo ngan te, gi kap suvuon Marko 16:9-20.]

9 Tsourvovo simi ra vourvour simi wik, sien e
Iesu tate nga to muerengei simi miensei, a nga
muna vasvas se Maria kovuni i Magadala ese e
Iesu ta nga kareir rivie sien bu tsaka moromoruo
mi napaririem potsu luo.
10 E Maria kovuni i Magadala a nga rakot ma a
nga pengan segie ese gi ta nga ko nomeie e Iesu.
Gi nga mon ngan mi tina ma mi aor tsak.
11 Sien gi ta nga rongomie va e Iesu a te nga to
ma gi ta nga rongomie va e Maria a te nga pare,
gi kap nga vodovodon tuktuk sien.
12 I muir, e Iesu a nga beit vasvas ngan mi
baidendeng vour siba mei luo segie sien guor ta
nga vor ve veisveis i sar.
13 Guor nga muerengei rakot i Ierusalem
nge vateie gie kokouk, eiekesen gi kap nga
vodovodon tuktuk seguor buer.
14 I muir te buer, e Iesu a nga tsorubeit vasvas
simi sinangavur kes ma kes bu madar tovtov
sien gi ta nga vor ve ngongou. Ma a nga nasara
gie surie gi ta kap nga suvu vodovodon tuktuk
se Raban, ma surie bu arogie a nga bakiet nia
vodovodon tuktuk segie ese gi ta nga pare e Iesu
va a te nga to muerengei simi miensei.

15 E Iesu a nga oeng segie, “Nga ta veis rakot
sibu korot kokouk simi kaber ma nga ta vavatei
ngan mi Banga Vinavatei sibu mei kokouk simi
mangmagoso enaenamon.
16 Eie ese ta vodovodon tuktuk nge por sinusu-
ruiv, e Raban ta so vatoa. Eiekesen eie ese ta kap
vodovodon tuktuk, e Raban ta so votorosie.
17 E Raban ta terie mi ngeisngeis nia tsana
bu kepineits ni vovokudier segie ese gi ta
vodovodon tuktuk: simi asoung gi ta kareir rivie
bu tsaka moromoruo; gi ta vakvakokoit ngan bu
vuna nama vour.
18 Sien va gi ta tsuokopie bu tsotsoi ngan bu
rimagie, ma sien va gi ta unumie bu dangi mu,
gi ta kap oit nia babas. Gi ta soburo bu tamat
mienarouk ngan bu rimagie ma ian magi sar
mienarouk ta voto.”
19 Io, i murien mi Nguts e Iesu tate nga vakokoit
voto segie, e Raban a nga kir kien ngan simi
rangit ma ine a mogos simi riem suv se Raban.
20 Bu madar tovtov gi nga veis ma gi nga
vavatei ngan mi Banga Vinavatei sibu korot
kokouk, ma mi Nguts a nga tsatsang meie gie. Ma
a nga vara tuktuk ngan ine mi Banga Vinavatei
sibu kepineits ni vovokudier gi ta nga tsana.

Mi Namani Tino

The New Testament in the Mandara language of New Ireland Province of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Mandara long Niugini

Copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators

Language: Mandara

Translation by: Mandara Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 13 Dec 2023
1ad42eca-167e-5607-b13a-e01c001050d9